

Naujienų Antroji Dalis

NR. 414

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XIV METAI

Literatūrinės aktualijos

(Antano Rūko žodis, skaitytas Literatūros draugijos ruošta pokalbyje š.m. balandžio mėn. 20 dieną)

(Tęsinys)

Štai, dabar užplūdo mus visus knygos iš Lietuvos, veikalai, sukurti okupanto priešpaudoje, vieni, rašyti beato-dairinėje okupanto paklusnybėje, kiti, reikia manyti, laviruojant tarp galimo ir negalimo, gal kartais rizikuojant ir Sibiro taigų ar kitokiomis represijomis. Jonas Aistis pasiūlė visas tas knygas išmesti, Jeronimas Cicėnas, Marytės Žičkutės padedamas, su didele meile jas krauna į savo knygų lentynas, o Jurgis Gliuda visai neseniai pasi-smailino savo nenormaliai produktingą plunksną ir "Draugo" puslapiuose sudirbo į niekus vieną pačių geriausiųjų iš ten atėjusių knygų — Juozo Baltušio "Parduotas vasaras". Tai ką dabar mums, eiliniams mirtingiesiems, daryti? Va, ir vėl pasigendame autoriteto, pasigendame rašytojų draugijos nuomonės.

Šio pokalbio rengėjų buvau prašytas konkrečiai pasisakyti, kodėl aš pats nepriklausau Lietuvių rašytojų draugijai. Prieš atsakydamas į šią klausimą, turiu pakalbėti apie nepartinę ir partinę kultūrą. Rašytojas, kaip ir kiekvienas žmogus, turi savo pažiūras į politinius, socialinius, ekonominius ir kitokius visuomeninio gyvenimo klausimus. Jis gali priklausyti kokiai nors partijai, jis gali jai ir nepriklausyti, bet pro šiuos klausimus praeiti, visai jais nesidomėdamas, negali, nes jie yra mūsų gyvenimo gyvybinė dalis, o tikras rašytojas yra to gyvenimo pirmūnas. Tačiau man ir, gal, visai eilei kitų kultūrininkų, atsidūrus ne-normaliose sąlygose, atitrūkus nuo savo tautos kamieno ir turint prieš akis bendrą tikslą — Lietuvos išlaisvinimą, atrodė, kad esamoje padėty geriausia šiuos visuomeninio gyvenimo skirtumus padėti į šalį ir kurti nepartinę tremties kultūrą, viską aukojant būsimai išlaisvintai Lietuvai, kada mes, kartojant daugelio sakytus žodžius, su dideliu kultūriniu kraičiu sugrįšime namo. Ir jeigu kas buvo kreipęs kiek dėmesio į mano kad ir nedidelį kultūrinį darbą netolimoj praeity, galėjo pastebėti, kad aš savo veikloj aukščiau minėtu principu ir vadovavausi, neatsisakydamas prisidėti prie darbo, nežiūrint, kuri organizacija, institucija ar draugija tą darbą organizuotų, nežiūrint, ar ji būtų iš kairės ar dešinės. Deja, pasi-

rodo, aš buvau ypatingai suklydęs. Praregėti ėmiau, kai prieš keletą metų "Draugas" išsidėjo gana išsamų ir neblogo parašytą vedamąjį, kurio pagrindinė mintis buvo — jog nėra ir negali būti nepartinės kultūros, jog ideologija esąs tas kriterijas, kuris apsprendžia kultūros raidą ir vertę. Oficialus šitokios pažiūros į mūsų kultūrinę veiklą viešas skelbimas manęs dar neatšaldė, nors toji pažiūra ir buvo diametraliai priešinga mano idealistiniam šiuo požiūriu nusiteikimui. Aš galvojau taip: tegu būna ir partinė kultūra, gerai, kurkime vertybes, jei tai neišvengiama, ideologiniais pagrindais, nes, kaip sakiau, natūralu, kad mes esame susigrupavę į kairiuosius, mažiau kairiuosius, dešiniuosius ir labai dešiniuosius... Tačiau vienas principas šiuo atveju būtinas ir niekuomet nepa-neigtinas, būtent — atidavimas sukurtai vertybei jos reikšmės ir svorio tokio, kokį ji, toji vertybė, užsitarnauja kaip meno, atseit, kultūros apraiška. Kad būčiau aiškesnis, pasigriebkime prancūzų, kur tas principas giliai išsiskynęs, pavyzdžio. Prancūzijoje katalikui François Mauriacui praeityje komunistavusio André Gide'o meno kūrinys ir yra meno kūrinys, nors ir visiškai priešingos ideologijos, ir tam meno kūriniui François Mauriacas atiduoda atitinkamą vietą prancūzų kultūros statyboje. Apgailestaudamas turiu šioje vietoje konstatuoti, kad šitokio plataus akiračio, šitokios kultūrinės tolerancijos, deja, mes dar nesame priaugę. Ir su ortodoksiškai siaura partine pažiūra man pačiam teko susidurti akis į akį, kaip su nepalaužiama siena.

Rašytojų draugijos vadovybės buvau pakviestas komisijon, kuri kaip tik skyrė metinę literatūros premiją. (Tuomet dar nebuvo visuotinio balsavimo, o premijas skirdavo komisijos.) Padėtis buvo visai analogiška šių metų padėčiai, nes iš visų tais metais pasirodžiusių veikalų vienas buvo smarkiai išsiskyręs ir savo subtiliais formos ieškojimais, ir temos šviežumu ir, pagaliau, apimtimi. Atrodė, jog išskirti tų metų geriausią knygą buvo labai nesudėtingas uždavinys. Deja, posėdžio metu paaiškėjo, jog visas reikalas nėra toks paprastas. Be-

(Tęsinys 9-tam psl.)

ADOMAS P. JASAS

LAISVASIS PAUKŠTIS

*Ei, pasek, mamule, amžiną legendą,
kaip laisvasis paukštis per pasaulį skrenda —
kaip tirono soduos klykdamas sustoja,
o piktieji šunys loja, loja, loja!*

*Toks šunų lojimas! — Ir sargai pabunda
ir širdy pajunta laisvę kaip pagundą —
grindiny pamato savo brolių kraują,
ima šautuvėlį, į tironą šauja...*

*O paskui sumąsto prie gelžinių vartų:
jei dar būtų gyvas, tai rytoj pakartų —
jam kolchozo kalvėj virvę užsakytų,
leistų pasidžiaugti pirmu laisvės rytu...*

*Ei, pasek, mamule, amžiną legendą,
kaip laisvasis paukštis per pasaulį skrenda —
kaip tirono soduos klykdamas sustoja,
o piktieji šunys loja, loja, loja!*

DIENŲ SKEVELDROS

1. "Kaip Tamsta jaučiatės ši rytmetį? Puikiai?!"

"Puikiai! Ačiū". Bet aš nepasuku sprando. Aš nejaučiu šono.

Nusinėšė veidui praprausti drobitę. Atneša naują patalynę.

"Kaip Tamsta jaučiatės ši rytmetį? Puikiai?!"

"L-a-b-a-i p-u-i-k-i-a-i! Ačiū!" Bet ar rytmetis? Iš kur sesė sanitarė tai žino?! Man dar naktis. Kur jie padėjo mano kojas? Telikus sausgyslę, o prie jos po 8 svarus plieno. Dar sakė atnešią po 2 svarus (gryno svorio, kiekvienai pėdai).

"Kaip Tamsta jaučiatės ši rytmetį? Puikiai?!"

"Puik..." — nespėjau, nes įkimšo po liežuviu termometrą. Liūdno veido sesuo ieško pulso. Gal ji surastų mano nugarkaulį! — bet nér jėgų paprašyti.

"Kaip Tamsta..."

"Puikiai!" — nutraukiau savo ligonis vizituojančiosios skyriaus vyresniosios sesers klausimą: "...gal galėčiau gauti injekciją skausmui sumažinti? Puiku!"

2.

Pavakarys. Bet kuris, keltas? Ar tai vakar ar šiandien? Iš tikro per lėta atomo amžiuje, ir — progą nutaikęs — tas, po koridorius. Tasia pat už lango. Kaimyninėje lovoje miega dailidė. Kokių 75 metų. Džiūvėsis. Žilius. Aistringas. Buvo atgyventa lygiai 39 metais.

Beje, "Benusileidžianti saulė" pasirodė ir JAV knygų rinėse bespėdamas sveikųjų aistrų koj (vertė Donald Keene, iš-sekti. Te bent jo miegas būna leido "New Directions"). Str. sveikas!

"Tiktai tie, kurie nori gyventi, privalo toliau gyventi. Taip, kaip žmogus turi teisę į (Tąsa 2-am psl.)

gyvenimą, turi turėti teisę ir į mirtį..." Ką aš čia skaitau? Tai apie japonų rašytoją Osamu Dazai. Jo novelė "Villono žmona" įgarsėjo po visus Vakarų. Oho, gimęs mano gim-taisiais metais. Dar pilnų metų nepasiekęs 2 (du) kartus bandė nusižudyti. Bet mirties ištroškusiems nėra lengva numirti. Atgavo. Tada ans (tai buvo 1930 m.) įstojo į Tokio universitetą prancūzų literatūros studijuoti. Bet pastoviai telankė... gyvenimo ("vie de Bohème") seminarą: gėrė (tiksliau: lakė) visus gėrimus (išskyrus pieną ir vandenį), morfinizavosi ir — rašė. Bandė nusižudyti. Voke paliko "Dekadanso metų" rankraštį. Gražino gyventi. Po metų vėl šuolis į mirtį. Medikai atgavo. Karas. Į kariuomenę nepaėmė, nes džiovininkas. Kai karas baigėsi, 1947 m. pasirodė jo "Villono žmona". Tais pat metais "Benusileidžianti saulė". Po metų "Diskvalifikuo-tieji" ir atkarpoj "Good bye". Negalėdamas stačiau į mirtį, pasirinko kelią aplinkui: per degtinę, lengvo žanro (paprastai-vulgariai — sako: gatvės) damas, nemigą ir džiuvos ("vienintelis liūdno gyvenimo pajvairinimas", kaip pats sakydavo) puoselėjimą. Bet tai iš tikro per lėta atomo am-žiuje, ir — progą nutaikęs — šoko į Tamagawa užtvankos vandenį. Šisyk pavyko nu-mirti. Kūną išgriebė 1948.6.19. Buvo atgyventa lygiai 39 me-tai.

Beje, "Benusileidžianti saulė" pasirodė ir JAV knygų rinėse bespėdamas sveikųjų aistrų koj (vertė Donald Keene, iš-sekti. Te bent jo miegas būna leido "New Directions"). Str. sveikas! autorius G. H. Grudziński sa-ko, kad anglai po Osborne venti, privalo toliau gyventi. "Look back in Anger", ameri-Taip, kaip žmogus turi teisę į (Tąsa 2-am psl.)

Be skundo praeisui naktin užlūžtantį ir taip beprasmį mano kelią...

Nei vyfūrio dainos, nei nykstančios palaukėj balzganos, nei rytmečio rasoje pražystančių dangaus stebuklų daugiau mylėti nebetrokštu...

Jaučiu, kaip žingsnyje diena užgesta, kaip ji žaizdas manąsias gelia, bet aš vis tiek pakilsiu ryt, pakilsiu aušrai dar nebrėkstant.

Ir kaip nustebs manes nebesuradus saulė!..

Veltui ji bokstan kils, sustos kalnuos, veltui ji vėją klaus, į marių gilumas dairysis, — paliksiu laiptus šiuos, kaip viską šiam pasauly ir niekad, niekad pailsėt nebesugrįšiu.

(Atkelta iš 1-mo psl.)

kiečiai po Algreono "Never come Morning", juo labiau prancūzai po Geneto nieko naujo iš T. Rytų neišgirsta, priešingai — sugauna savojo demonizmo literatūroje (arba dar kitaip: "juodosios literatūros") aidą. Bet Dazai kūryba įdomi savo rytietiška forma, ir "Villonio žmona" į pasaulinę literatūrą įeina kaip novelių meno arkiveikalas.

Perskaičiau, ir mane slegia...orientališkas klausimas:

— Kada mes, lietuviai, pažinsime iš arčiau Japoniją?

Kultūriškai, literatūriškai, nes asmeniškai ne vienas tremtinys jau ten pabuvo kaip JAV karys ar turistas.

Perbėgu akimis "Studentija skaičiuose". Iš 466 studentų (abiejų lyčių) pirmos eilės išsiskverbia būsimieji inžinieriai (170), komersantai (52), chemikai (30), menininkai (99,9% komercinės dailės: viso 22), architektai (19), priešmedicininius mokslus einą (19). Ir toli-toli nuotrupose: žurnalistika 4, zoologija 1, antropologija 1, geografija 1. Man čia rūpi dvi pozicijos: literatūra 2 ir kalbos 16. Kita proga esu radęs smulkesnę statistiką. Ten pirmąją... ispanų kalba (bizniui arba sekretorių pozicijoms Pietų Amerikai), po to vokiečių. Baigta. "Bilietai parduota".

O, va, prieš mane sirges kažkoks biznio žmogus paliko antriusi savo profesijos savitrašį. Skuteliai. Bet juose sveikas pranešimas:

... (JAV) konsulatui ir prekybos paieško japonų, indų, turkų, arabų ir kitų kalbų tariantojų ar bendradarbių. Pirmenybė: baigę aukštąjį mokslą...

Manding, ko jau ko, bet plačiojo pasaulio neturėtų bijoti vpačiai tremtinių vaikai. Ir jiems naudinga, ir tautai prasminga: dešimtas ar šimtas imtusi plunksnos ir žiniomis ar vertimais iš plačiojo pasaulio praplėstų ir mūs viensėdijos akirati.

3.

Dr. Paul Mėtadier iš profesijos gydytojas, iš pomėgių — literatas, Balzaco tyrinėtojas. Ans sudarė sąrašą Balzaco sirgtų ligų. Ir taip, visai jauną turėjo keletą žaizdų ir susitrenkimų (vežimams išvartus); 1835 m. skrandžio ir žarnų sutrikimai; 1836 m. kraujoplūdis; 1837 m. nugarkaulio skausmai, apopleksijos pavo-

jus; 1842 m. "nervų karštligė" ir galvos svaigulys; 1843 m. galyos smegenų sutrikimas (baisus skausmas ir alpulys); 1844 m. chroniškasis bronchitas; 1845 m. vad. "dvigubas regėjimas" (ir dešinės akies paralyžiaus grėsmė) ir atminties silpnėjimas; 1847 m. smegenų uždegimas; 1848 m. širdies sutrikimai, dusulys, plaučių uždegimas; 1849 m. šluobuoja inkstai ir kepenys; 1850 m. užsigauna koją, gangrena. Mirtis.

Tai buvo darbo milžinas. Kiauras naktis ties kūryba. Kavos, juodos, jūros. Amžinas pinigų trūkumas. Pinigų ir meilės. Nepaklusimas medicinos sluoksniams.

Atšiaurus likimas. Bet mane dirgina toks klausimėlis:

— ...ką būtų daręs "La comédie humaine" autorius, jeigu jam būtų tekę dirbti automobilių pramonėje, skerdykloje ar anglies kasykloje?

Neveltui sakoma, kad ir Adomas Mickevičius, pirmaisiais 5 tremties metais sukūręs "Poną Tada", pavargę ir — grožinei kūrybai mirė, nors dar išgyveno 21 metus...

Beje, George Orwell savąjį kūrinių "1984" sukūrė ligoninėje, su džiova besigalinėdamas. Orwell iš eilės vertėsi šiais darbais: JK Didenybės policininkas Burmoje; valkata po Londono ir Paryžiaus gatves; Ispanijos pilietinio karo metu vyriausybinių karys (anarchistų POUM gretoje); grįžo sužeistas; indų plovėjas; knygyno pasiuntinys; radijo bendradarbis. Jo "Gyvylių ūkis" buvo baigtas 1944 m. vasarį. Bet joks leidėjas nesiryžo... "sajungininkų" ižėisti. Pagaliau Secker and Warburg išleido, tai buvo pats metas, nesgi 1945 m. birželis.

G. Orwell kurį metą buvo "Tribune" liter. skyriaus redaktorius. Kai pasitraukė, savo ipėdiniui parodė į spintą, pilną raštų: "Ten yra rankraščiai..." "Ar tikę?" — paklausė draugas. "Ne", — atsakė: — "visi pasibaisėtini, ir taip pasibaisėtini, kad nebeturėjau sąžinės sugrąžinti juos autoriams..."

4.

Su kuo sutapsi, toks pats tapsi, — ir ligoninėje... ligoninėse literatūra. Skaitau recenziją apie "Death Be Not Proud". Tai žinomas JAV žurnalistas (John Gunther) aprašo savo sūnaus mirtį. Mirė nuo naviko smegenyse.

O, va, Lael Tucker Wertenbaker aprašo savo vyro (Char-

les) — JAV žurnalisto ir rašytojo — mirtį ("Death of a Man", London, Heinemann, 1957). Mirė vėžiu. Išprašė iš žmonos, kad pasakytų tiesą. Operacija buvo pavėluota. Mirtis ėjo neskubėdama. Kančia augo, peraugo ribą. Wertenbaker, žmonos pagelbimas, persipiauna gyslas, ir žmona, bedarydama savo vyrui morfino injekcijas, tyčia stiklus sugrūda į savo gyslas. Abudu kraujuos. Žmona, sąmonę atgavus, šaukia: "Myliu tave, myliu, maldauju — mirk!!!" Atėjo pagaliau mirtis išlaisvintoja. Bet mirtis aplenkė žurnalisto žmoną. Atsigavo. Ji rašo: "Odą ir kaulus įvilkau į švnią, baltą, šilkinę pižamą, o sužeistų gyslų vietas užlipdžiau, kaip ans prašė, tvarstomąja medžiaga. Gulėjo švarus ir kilmingas..."

Po laidotuvių "atėjo metas (kaip rašo to žurnalisto žmona) uždarų tyloj vienu vienai apverkti savo gyvenimo draugą". Vientvėję ir skausme ji prisiminė baskų liaudies išmintį: "Kas beįvyktų, bet gyvenimas negali vietoj sustoti". Ji sutvarkė vyro užrašus, pridūrė komentarus, ir pastatė paminklą, kokį numanė su prasme būsiant.

5.

Saulė šviečia ir kapinėse, juo labiau ligoninėje. Imu seną žurnalą, bet randu gana įdomių literatūrinių smulksmenų.

1. B. Shaw, kai į jį laišku kreipėsi vienas skurdeiva, sutiko... priimti vizito. Kai atvyko, rašytojas milijonierius pasiūlė cigara ir ramiai sau klausėsi... skurdeivos žmona po operacijos naujų komplikacijų grėsmė, jis pats netekęs darbo, 4 vaikai be duonos, nuoma nesumokėta ir t.t. Tada B. Shaw šaukia savo tarną ir uždusiusiu balsu taria: "Išvesk šį žmogų lauk, nes man

gali širdis sprogti..."

2. "New York Herald" buvo įdėtas toks pesimistiškas skelbimas:

"Parduodama šliūbinė suknutė ir nuometas. Viskas gerame stovyje, nes niekad nešiota".

3. Papini sykį guodėsi spaudai:

"Stato mums bažnyčias, kurios primena garažus. Stato geležinkelio stotis, kurios primena katedras. Piešiamie primityviau, kaip priešistoriniais laikais. Ir išrasta tūkstančiai naujų būdų, kad tik numirti ne savo lovoje..."

4. Žinomas JAV finansininkas, kai gydytojai uždraudė (dėl seno amžiaus) rūpintis viskuo tuo, kas jaudintų ir sveikatai kenktų, guodėsi vienam New Yorko žurnalistui:

"Atsikeliu gana anksti. Paimu dienraštį ir atsiverčiu nekrologų puslapį. Skaitau ir — jei nerandu savo nekrologo — vėl einu gulti".

6.

Beje, pamiršau paklausti, kaip Gerb. Skaitytojai jaučiatės šį rytmetį? Puikiai? Tai puiku!

J. Cicėnas

REDAKCIJOS PRIERAŠAS: Praėjusiam "Naujienu" kultūros priede buvo pamiršta įdėti tokia "Dienų skeveldra":

"Bekeldamas Amerikos mėsos pramonę išnarinau (emigracijai nepritaikytą) nugaraulį, ir dabar kabau pas Tėvus Jėzuitus Šv. Juozapo ligoninėje. Kai baigsiu kolaboraciją su medicina, čia pat vėl parašysiu. — J. Cicėnas".

Kairio knyga LIETUVA BUDO

NAUJIENOSE galima gauti tik ką iš spaudos išėjusią Stepono Kairio knygą LIETUVA BUDO. 416 didelių (6x8½) puslapių, kieti viršeliai. Kaina \$5.50

VISUOMENES MOKSLU, MENO IR LITERATūros ŽURNALAS DARBAS

atstovauja žmogų, laisvą nuo prietarų ir baimės; gina kultūrą, pagrįstą humanistinėmis vertybėmis; stebi Lietuvos, išeivijos ir pasaulio gyvenimą; apjungia kūrėjus, kurių kritiška mintis ir šviežias žodis atveria skaitytojui naujus akiračius.

5410 SIXTH AVE. Brooklyn 20, N. Y.

Išsina keturis kartus metuose. Ligi 1958 m. balandžio 15 d. žurnalą galima užsisakyti sena kaina: \$2 metams, \$5 trejiems metams, studentams — \$1.50 metams. Pasiskiras numeris — \$1. Norintiems susipažinti vienas numeris siunčiamas veltui.

Naujausias numeris yra didelio formato, 60 psl., naujas viršelis, 20 nuotraukų blizgančiame popieriuje. Jame rašo: K. Bielinis, A. Camus, A. J. Greimas, J. Jaks-Tyris, Step. Kairy, J. Kaminskas, J. Kėkštas, J. Kiznis, A. Landnbergis, J. Mekas, Cz. Milosz, J. Repečka, N. Valaitienė, A. Vienuolis, J. Vičinskas ir kiti.

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

Ši vakarą atidaroma pirmoji ukrainiečių meno paroda

Čiurlionio Galerija plėsdama lietuvių kultūrinį bendradarbiavimą su kitataučiais, nori parodyti mūsų visuomenei ir kitų tautų kultūrinius lobius. Ši kartą pirmoji kitataučių — ukrainiečių menininkų kūrybos paroda atidaroma ši vakarą (geg. 17 dieną) 6:30 valandą. Čiurlionio Galerijoje, 5620 So. Claremont Ave. Parodos atidarymo metu bus kalbų ir vaišių. Mūsų visuomenė, nėra abejonės, bus susidomėjusi šia paroda ir ji yra maloniai kviečiame atsilankyti.

Parodoje dalyvauja keliolika ukrainiečių tapytojų ir skulptorių. Vieni jų yra daugiau ar mažiau moderniosios srovės atstovai, kiti saikingi realistai. Jų tarpe yra ir moterų dailininkių. Garsusis skulptorius Alexander Archipenko taip pat yra ukrainietis, kuris dabar gyvena kitur. Skulptorius Urbanovič čikagietis, patiekia gausiai savo skulptūros kūrinių. Anatoli Kolomyets, tapytojas, taip pat gražiai atsirekomenduoja. Jis yra ir Ukrainiečių Dailininkų Sąjungos pirmininkas. Visa eilė dailininkų turi puikių ir įdomių kūrinių, kuriuos teks pamatyti visiems meno mėgėjams.

Paroda tęsis dvi savaites. Lankymo laikas: šokiadieniais nuo 7 v. v.—9 v. v., šeštadieniais nuo 9 v. ryto—9 v. v., sekmadi. nuo 12 v.—9 v. v.

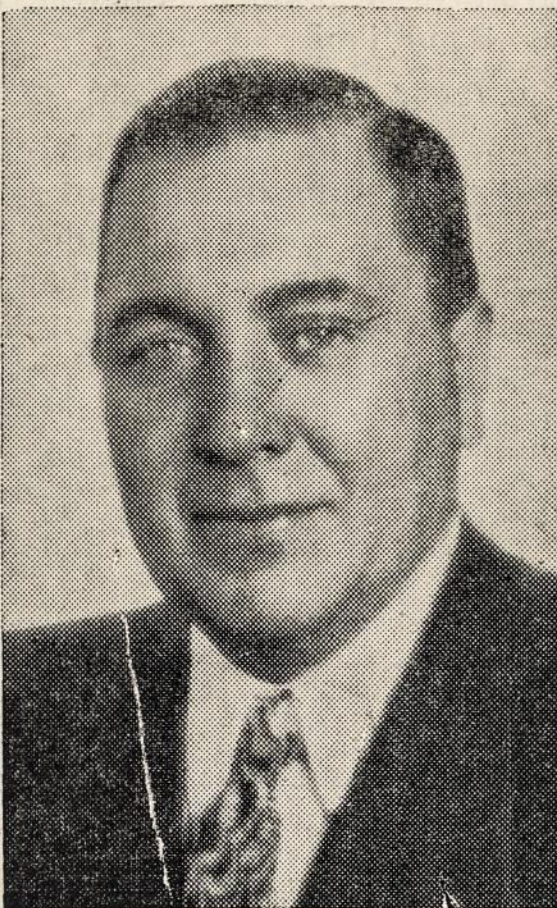
Lankytojai gaus iliustruotą parodos katalogą.

LIETUVIŲ LIAUDIES MENAS

Vaizde matome gražų medžio raižinį, padirbtą rankomis. Juos dirba nekoki mokyti menininkai, bet kaimų žmonės. Šiais lietuvių liaudies meno dirbiniais gyvai domisi kitos tautos.

Meras R. J. Daley sveikina Čiurlionio Galeriją

Meras Richard J. Daley

Chicagos meras Richard J. Daley š. m. gegužės 5 dieną savo laiške Čiurlionio Galerijos direktoriui M. Šileikiui, sveikina Čiurlionio Galerijos steigėjus, jos vadovybę ir linki geriausios sėkmės. Taip pat dėkoja už pasveikinimą ir įvertinimą jo kūrinių žygių.

Čiurlionio Galerijos vadovybė pasveikino merą Richard J. Daley, suorganizavusį Kultūros Komitetą Chicagoje, kurio tikslas yra studijuoti ir ieškoti būdų kultūrinei veiklai plėsti. Ta proga pakvietė jį ir jo komiteto narius aplankyti Čiurlionio Galeriją Jaunimo Centre, kur tada buvo ir dail. V. K. Jonyno meno paroda.

EAIGIASI TIDEMANIO PARODA

Hull House, 800 So. Halsted st. (įėjimas iš Polk st.) dvi savaites buvusi latvio Janio F. Tidemano meno paroda šiandien baigiasi. Ši paroda buvo tikrai įdomi ir gausi kūrinių.

PADĖKA BUDĖTOJAMS

Čiurlionio Galerijos vadovybė nuoširdžiai dėkoja dail. Jonyno parodos budėtojams: kol. Jadvygai Paukštienei, J. Pilipauskui, Markuliui, J. Tričiui, Santaros nariams, miškininkui p. Kastautui, p. Karužai ir visiems, kurie vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjo prie talkos.

CHICAGOS ŠVARIASIAS IR
MODERNISKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Boris Anisfeld paroda

Chicagos Meno institute dabar yra surengta dail. Boris Anisfeld didelė (102 kūrinių) paroda. B. Anisfeld yra 78 metų amžiaus, rusų kilmės, ilgametis Meno instituto meno mokyklos tapybos skyriaus mokytojas. Nuo 1924 metų jis pradėjo eiti šias pareigas. Studentų labai mėgiamas.

Jo pirmoji Meno institute paroda prieš 34 metus buvo labai šiltai sutikta, kai jis užėmė vyriausio mokytojo vietą. Tada buvo galerijos užpildytos milžiniš-

komis spalvingomis drobėmis, kurių dalis yra ir šioje parodoje. Boris Anisfeld tapyba pasižymi simbolika ir mistika, o kartu ir giedriu koloritu.

Paroda gausiai lankoma. Baigiasi birželio 8 dieną.

Anglų Kalbos Pamokos

K. GINEITIS

6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
Telefonas: HEmlock 4-8037

(3-čias augštas, durys po kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.).
Duoda prieš karą baigęs Čikagos universitetą.

1 dol. 25 ct. val. — privačios

VERTIMAI • PILIETYBĖ • LAIŠKAI

Skaitvė "N-nas"

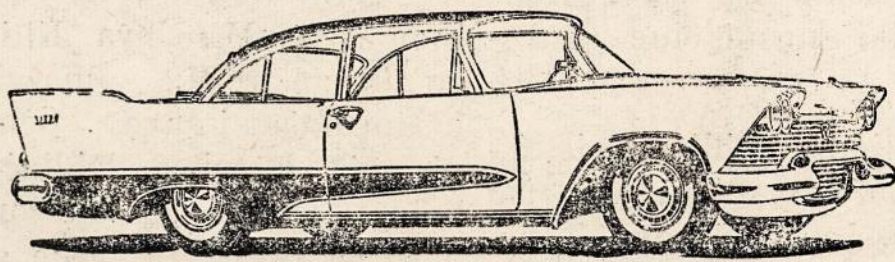
45 metų biznio sukakties proga išpardavimas

1958 Chrysler - Plymouth - Imperial

ir daugybė gerų visų išdirbysčių vartotų automobilių.

KAINOS NUO \$25

Galima nupirkti be pinigų išsimokėjimais.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

CHRYSLER - PLYMOUTH - IMPERIAL
DISTRIBUTOR

4030 Archer Avenue

Chicago, Illinois

Didžiausia ir teisingiausia Lietuvių automobilių įstaiga.

SKOLINK IŠ
STANDARD

UŽ

ŽEMESNĮ NUOŠIMTĮ

TAUPLYK PAS

STANDARD—

Stipriausioji Chicagos Bendrovė

Turtas \$60,000,000.00

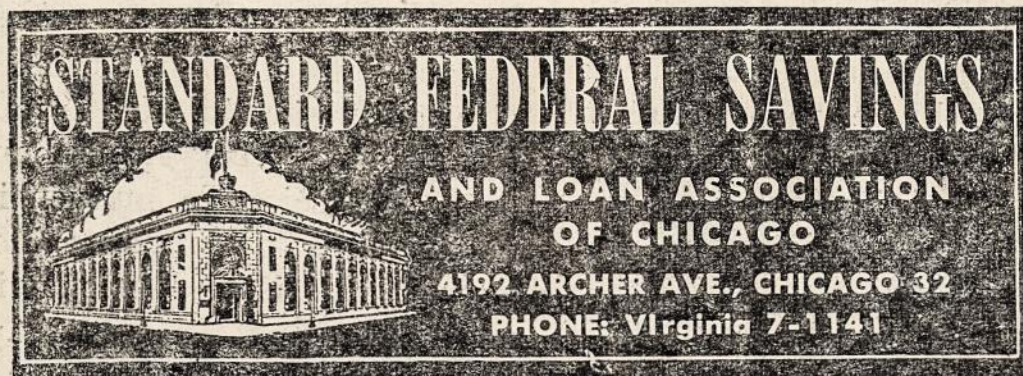
Atsargos Fondas 5,700,000.00

Chartered and Supervised by the
U. S. Government

JUSTIN MACKIEWICH, Prez.

DARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Trečiadieniais visai neatidaroma.

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: Virginia 7-1141

Duoklė slibinui

Jurgis Gliauda

Straipsnis ketvirtas

Išnagrynėję bendrą okupuotos Lietuvos literatūros vaizdą, jo priklausomumo nuo režimo atžvilgiu, mes turėtumėm savo teigimus pateisinti grynais faktais, kurie tą padėtų patvirtina.

Iš karto čia kila eibė klausimų: kaip patys rašytojai nusako savo darbo sąlygas, kokius planus ateičiai rašytojai puoselėja, ir, svarbiausia, kuo reprezentuojama dabartinė tarybinė literatūra lietuvių kalba?

Turėdami po ranka Valstybinės Grožinės literatūros leidyklos leidinį: Tarybų Lietuvos rašytojai, turiamės turėti oficialų dokumentą, suteikiantį mums atsakymus į visus aukščiau užsibrėžtus klausimus, ir... 100% patvirtinantį tuos tragiškus faktus, kuriuos intuityviai nuspėjome anksčiau.

Oficialiame leidiny, išleistame 1957 m., figūruoja šie asmenys, kurie laikomi Tarybų Lietuvos rašytojais: Jonas Avyžius, Stasys Anglickis, Vladas Audronaša, Algimantas Baltakis, Aleksas Baltrūnas, Juozas Baltušis, Aleksandras Bauža, Alfonsas Bieliauskas, Kazys Boruta, Bronė Buivydaite, Julius Butėnas, Aleksys Churginas, Sofija Čiurlionienė, Juozas Čyžius, Jonas Dovydaitis, Vincas Giedra, Augustinas Gričius, Juozas Grušas, Aleksandras Gudaitis-Guzevičius, Liūnė Janušytė, Antanas Jonynas, Jovaras, Stasys Kapnys, Aldona Kazanavičienė, Kazys Kiela, Halina Korsakienė, Kostas Kōrsakas, Kostas Kubilinskas, Vytautas Kubilius, Romualdas Lankauskas, Adomas Lastas, Juozas Macevičius, Bronius Mackevičius, Justinas Marcinkevičius, Kazys Maurukas, Anzelmas Matutis, Eugenijus Matuzevičius, Eduardas Miežėlaitis, Vincas Mykolaitis - Putinas, Viktoras Miliūnas, Vladas Mozuriūnas, Antanas Pakalnis, Justas Paleckis, Juozas Paukštelis, Algirdas Pocius, Bronius Pranskus - Žalionis, Vacys Reimeris, Tatjana Rostovaitė, Vytautas Rudokas, Kazys Saja, Ieva Simonaitytė, Vytautas Sirijos Gira, Mykolas Sluckis, Marcelinas Šikšnys, Jonas Šimkus, Paulius Širvyys, Petras Tarasenska, Eugenija Tautkaitė, Teofilis Tilvytis, Jonas Usačiovas, Petras Vaičiūnas, Karolis Vairas - Račkauskas, Antanas Venclova, Albinas Žukauskas. Po knygos išleidimo mirė Marija Lastauskienė ir A. Vienuolis. Ir sunkiai, mūsų supratimu, įjungtini į tarybinę lietuvių literatūrą asmenys, kurie rašo nelietuviškai, o įjungti į tą rinkinį tik dėlto, kad jų dabartinė gyvenamoji vieta Lietuvoje. Todėl jų mes neliečiam toj apžvalgų: Mejeris Elinas (Eglinis), Pavlas Gelbakas, Grigorijus Kanovičius, Konstantinas Vorobjovas. Nelietuviai Churgi-

nas, Rostovaitė, Tarasenska ir Usačiovas rašo lietuviškai, todėl priklauso lietuvių raštijai.

Tai yra, bene 65 taryb. Lietuvos rašytojai, kurie atstovauja įvairioms literatūros šakoms: prozai, poezijai, dramai, kritikai. Iš jų 33 savo pirmuosius leidinius išleido po II okupacijos, todėl jie visai nežinomi neprikl. Lietuvos parnase. Jie ir sudaro tą rūpestingai auginamą prieauglį, kuriame režimo propagandininko talentas persipina su asmens kūrybiniu pajėgumu, arba priešingai. Kitą pusę sudaro tie, iš seniau vadinamieji "palydovai", kurie vienaip ar kitaip pataikė savo kūrybiniam kely į politgramotos įmin-tas pėdas. Iš jų keli vardai yra įžengę į "politgramotos" kursus jau pilname subrendime, kaip Putinas, Lastas, Simonaitytė, Venclova. Kiti buvo tik apsireiškę mažai atkreipusiais į save dėmesio pirmais kūrybos leidiniais, kaip Baltušis, Audronaša, Šimkus. Yra jų tarpe senų, kaip Čiurlionienė, Anglickis, Jovaras, Šikšnys, kurie nieko nedavė naujo per tą tarybinę dekadą, ir, aišku, neduos.

Yra "poetų", kaip J. Paleckis, kuris savo laikraštinių ištraukų montazą "Paskutinis Caras" vadina istoriniu romanu. Yra dramaturgų, kurie rašo vaizdelius sceninei savi-veiklai, vadindami tuos vaizdelius pjesėmis, ir apysakų rinkinius su vardais á lą: "Pirmaujanti miesto gamybos įmonė" (J. Čyžius), "Būk sveikas — sveikatos klausimu", "Aštunto laivyno draugiškas vizitas" etc. Yra tam būry ir poetų, kurių eilių rinkinių pavadinimai skamba á lą: Laiškas Vadui, Po Spalio žvaigždė, Mūsų frontas, etc.

Tačiau, suma sumarum, tie kanonizuotieji 65 reprezentuoja kūrybą, kurioj jų nuomone, pavaizduotas tas tragiškiausias lietuvių tautos gyvenimo laikotarpis. Aritmetiškai, 12 metų tarpe (tai neatrodo mums imponuojančiai), naujų romanų parašyta 12-13, poezijos rinkinių 43, apysakų-apybraižų rinkinių 41, pjesių 2, kritikos leidinių 18.

Į tą skaičių neįrašome jau pakartotų senų leidinių, nei "rinktinių", kur vėl iš naujo, kiek kitoj tvarkoj kartojama jau sena. Pabrėžtina, kad į pjesių skaičių įrašoma, mūsų akimis žiūrint, niekai kūrybinio potencialo atžvilgiu, o apysakos vardu eina ir pas mus ne už autoriaus ačiū populiarinamas Borutos "Baltaragio malūnas".

Lengviausiai einasi prieaugliui eilių leidiniai. Kas iš jaunųjų nenroį visų pirma bandyti eilėraščio. To neišvengia ir tarybinis prieauglis. Mes apgraibomis iš viso prieauglio priskaitome nēt 16 poetų, t.y. 1/2 viso prieauglio. Kita prieauglio pusė pasiskirsto lygiai po kritiką ir prozą.

Kadaise kūrybingi rašytojai, kaip Vaičiūnas, Anglickis, Buivydaite ir keli kt. nepajėgė per tą dekadą išleisti nė vieno savo kūrinio, kai tuo tarpu kiti (pvz. Gudaitis-Guzevičius) savo romanus leidžia vis naujomis laidomis. Mums dar keista atrodo, kad į savo leidinių balansą rašytojai įrašo ir vertimus (daugiausia į rusų kalbą), kurie figūruoja tarytum vėl atskiras kūrinys, sekant bibliografinę numeraciją. Taip A. Gudaitis, turįs savo kūrybos balanse 4 kūrinius, rankiodamas atskiras laidas ir vertimus, pasidaro 16 veikalų autoriumi. Reiškiny s nežinomas vakarietiškai publikai.

Tad, nežiūrint formalinės pompas ir oficialaus didžiavimosi kūrybiniu derliumi, mes tesuskaitome šiuos dekados bėgy pasirodžiusius romanus: A. Gudaitis — "Kalvio Ignoto teisybė", 1948-49; J. Dovydaitis "Dideli įvykiai Naujamies-ty", 1951 (romanas pasirodė pirma rusiškai ir tik 1953 lietuviškai!); A. Vienuolis "Puo-

džiukiemis", 1952; A. Gudaičio "Broliai" 1951; I. Simonaitytė, "Pikčiurnienė" 1953; I. Simonaitytė, "Vilius Karalius" 1956; V. S. Gira "Buenos Aires" 1956; J. Usačiovas "Nemunas laužo ledus"; J. Baltušis "Parduotos vasaros", 1957; V. Putinas "Sukilėliai" 1957.

Kūrybinio balanso sąskaitoj mes matome neproporcingai daug veikalų, skirtų vaikams. Tai gali būti dėl dviejų priežasčių: agitaciniais sumetimais autoriai įpareigojami skirti plunksną vaikams: autoriai pasiima tą sritį, nes ji prieinamesnė jų talentui, ir mažiau rizikinga dėl ideologinių duobių. Ryškiausioji literatūrinio pasaulio idėjų ir buitės simbiozė yra romanas. Todėl taip maža ten romanų. Rašyti romanus yra pavojingas sportas to gyvenimo sąlygose. Ir todėl apysakų, "apybraižų", "pjesių savi-veiklai", eilių rinkinių yra daugiau. Imant turinio mastą, gali būti gilumos eilėrašty ir sekluma romane. Šio rašinio temon

(Tęsinys 5-me pusl.)

MES NESAME PATENKINTI IKI JŪS NESATE PATENKINTI

Mes dėkojame savo klientams už rėmimą mūsų firmos ir jų patogumui mes skelbiame sekančius pagerinimus:

1. Mūsų istaiga Newark'e bus atidara ir sekma. nuo 9 iki 4 val.
2. Mes išsiunčiame siuntinius tuojau neatidėliodami.
3. Oro pašto siuntiniai, jeigu jie pristatomi iki 12 valandos, išsiunčiami tą pačią dieną.
4. Mes padidinome prekių pasirinkimą mūsų maisto ir medžiagų skyriuje.
5. Mūsų maisto, audekų ir vaistų nauji standartiniai siuntiniai yra sudaryti ilga patirtimi remiantis mūsų klientų pareikalavimais. Ateikite į:

Package Express & Travel Agency, Inc.

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.
Tel.: INgersol 7-6465, INgersol 7-7272

Atidaryta kasdien ir sekmadieniais nuo 9 iki 6 valandos,
o šeštadieniais nuo 9 iki 4 valandos.

312 Market St. Newark, N. J. Tel.: MITchell 2-2452
(Licensed by USSR)

MŪSŲ SKYRIAI:

78 Second Avenue NEW YORK 3, N. Y. ORegon 4-1540	11601 Jos Campau Ave. DETROIT 12, MICH. TOWnsend 8-0298	121 S. Vermont St. LOS ANGELES, CAL. DUnkirk 5-6550
--	---	---

Istaiga atidaryta kasdien ir sekmadieniais 9—6

832 N. 7th Street Philadelphia 23, Pa. WAlnut 3-1747	651 Albany Avenue HARTFORD, CONN. CHApel 7-5164	1241 N. Ashland Ave. CHICAGO 22, ILL. HUmboldt 6-2818
--	---	---

Jums maloniai patarnaus mūsų tarnautojai ir su jumis kalbės jūsų gimtąja kalba.

AMERIKOS ŽMONĖS PAGARSEJĖ PRASTAIS DANTIMIS,

pasakė Benjaminas Franklinas dar prieš 170 metų. Yra kas nors blogai, jei 95% vaikų jau turi išpuvusius dantis. Apie dantų ligas ir kaip nuo jų apsisaugoti vaizdžiai ir išsamiai rašo Dr. Antanas Gustainis savo naujoj knygoj.

DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis

Geras popierius, kieti viršeliai. Knyga kainuoja \$4.00.
Siųskite čekį ar Money Orderį:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

Prof. Vaclovo Biržiškos

SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 pusl. Abu tomai minkštuose viršeliuose parduodami už \$4.00, o kietuose viršeliuose už \$6.00.

Abi knygas gausite, jei pinigų pasiūsite tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

(Atkelta iš 4-to psl.)

neįeina paskiri veikalų nagrinėjimai, tačiau mes turim su- mest ir neskaite, kad epochi- nio nesukurta ir eilių rinkiny, kada skaitome jų pavadinimų rikiuotes: Kovotojų dainos, Laiškas vadui, Statytojų kar- ta, Rikiuotėje, Petys į petį, Darbymečio vėliavos, Žygio draugai etc.

Tokiu pavadinimų hipertro- fija "pjesėse", "apybraižose" ir eilių rinkiniuose rodo mums gaires, į kurias orientuojasi rašytojas.

Ir iš tų kanonizuotųjų, pa- ženklintųjų tarybinio rašytojo vardu, mes tuoj pat išskiriam senus veidus, dabar "Palydo- vus", kurie per 12 metų neiš- leido nė vienos knygos, jų ne- mažiau 10; išskiriam tuoj pat tuos, kurie, ir surašę ilgus sa- vo raštų sąrašus, kažin ar ga- li būti vadinami netgi tarybi- nio rašytojo vardu, kaip Al- dona Kazanavičienė, Halina Korsakienė, Justas Paleckis, Bronius Pranskus - Žalionis, Petras Tarasanka, Eugenija Tautkaitė. Jų kūrybinis vei- das apibūdinamas "rašantis", bet ne rašytojas.

I debiutantą ir mūsų sąly- gose žiūrime su tam tikru dve- jojimu, nes debiutas, gautą rašytojo vardą turi patvirtinti sekančiomis duoklėmis Par- nasui. Tokių debiutantų, ku- rie išleido po eilių rinkinį, bet savo autobiografijoje žada nu- verstį kalnus, šiame "oficia- liųjų" rašytojų sąrašė bus be- ne 6. Partija kreipia dėmesį į debiutantus, kurie narsiai ka- riavo Raud. armijoje, jie mo- komi rašytojo gudrybių Mas- kvoj, ir ta smulkmena niekad nepraleidžiama rašytojo bio- grafijoje. Matyti, tam teikia- ma daug reikšmės. Pvz. Pau- lius Širvyis: "Stoją savanorių į Tarybinės Armijos eiles. Šiuo metu mokosi Aukštuosiuose literatūros kursuose Maskvo- je."

Ir vis dėlto visą "tarybinę" liet. literatūros svorį velka daugumoj tie rašymo vilkai, kurie dirbo anuomet kitam režimui. Kurie, gimę, anot Pi- vošos-Griciaus, "prie kryžke- lės" ir nesunkiai pasuko iš vieno kelio į kitą.

Tilvytis, Putinas, Gricius, Vienuolis, Venclova savo ra- šytiniu brandumu lenkia tuos, kurie išeina dabar į viešumą. Jie sugeba geriau žongleruoti tais dviem kamuoliukais: ideo- logija ir menas — kai jaunie- ji tebesvaido tik vieną raudon- ai padažytą kamuoliuką — ideologija vis pirma.

Kiekvienas taryb. rašytojas savo autobiografijoje visų pir- ma, skuba užakcentuoti savo proletarišką, "bosiakišką" kil- mę. Ar tai mūsų senas pažis- tamas Anglickis, ar tai Vai- čiūnas, ar tai Janušytė su Gri- ciumi, ar tai visas prieauglis iš jaunųjų: visi turi būti "luo- mo" atžvilgiu be nuodėmės. Kadaiše Valančius klastavo dokumentus dėl bajorystės, dabar broliai lietuviai urmu klastoja savo metrikus dėl

"bosiakiškumo". Bet ar rašy- tojo vertė glūdi jo kilmėje? Taip supranta rašytojo vertę tie, kurie paduoda rašytojui anketas iš 1,000 ir vieno klau- simo. O ar senas tas įvykis su "socialistinio realizmo" kūrė- ju Maksimu Gorkiu: Porevo- liuciniais metais buvo "prole- tariniu atžalu" anplūdis į raš- to laukus. Ir Gorkis, atsilan- kęs į jų subuvimą, buvo jų už- tikrinamas, kad jie visi esą tikri proletarai, jo raštų per- sonažai. Rašytojas įsileido į pasikalbėjimą. Čia — buvęs gatvės šlavėjas; čia — buvęs piemuo; čia — buvęs šaltkal- vis; čia — buvęs beraštis. Jie išdidžiai skelbė "naują erą", ir literatūroj jautėsi drąsiai, kaip ir savo naujose, aukštes- vietose. Jie rodė savo kūrybos pavyzdžius. Gorkis pradėjo kalbėti su jais apie aukavimą- si socializmui, ir pakvietė juos sąžiningai... palikti lite- ratūrą ir grįžti prie savo tie- sioginio, jiems tinkamo, dar- bo.

Tačiau, visagalintis Mask- vos literatūros institutas jų ką nors reiškia.

Rašytojas nesuskumba ra- šyti, jis turi dabar verstį iš ru- sų kalbos į lietuvių. Verčia ir dar tuo giriasi. O kurgi tasai platusis pasaulis, kur skamba vakariečių, amerikiečių idė- jos, kur gimsta naujos for- mos, nauji stiliai ir naujos idėjos? Tik Vairas Račkaus- kas su savo senais vertimais ryšasi su angliška proza. Lie- tuvis rašytojas, kuris eina ir kyla iš "palydovų", verčia iš- imtinai rusų rašytojus. Ir juo- se tiek maža tų, kurie gyvena už Rusijos sienų. Verčiami vis savi, naminiai kumirai, kur, anot Puškino, "savo dvasia kvepia".

Kaipo charakteringą detalę kaip kuriamas rašytojas, pasa- koja mums Eugenija Tautkai- tė. Lietuvos laisvės metu ji gy- veno Maskvoje. Ji rašo: Dirbau Kom. internacionalo vykd. ko- mitete, ten susitikau su begali- niai atsidavusiais Lenino rei- kalui žmonėmis, komunisti- niais pagrindininkais. Dirbda- ma Kominterne įstojau į vaka- rinį literatūrinį institutą ir vien tik mokiausi. Per tą laikotarpį daug dirbau ir negalėjau rašy- ti (tai man literatūrinės studij- jos! J.G.), nes trūko laiko. Pa- rašiau apsakymą Motina, kurį išverčiau į rusų kalbą ir įtei- kiau instituto seminarui. Apsa- kymas buvo apsvaistytas pro- zos grupėje. Grupės studentai ir mūsų dėstytojas rašytojas Izbachas įvertino jį gerai. 1937 m. baigiau institutą — literatū- ros prozos skyrių. Ir čia įvyko mano gyvenime didelė tragedi- ja; niekšingų žmonių buvau apšmeižta ir todėl labai skau- džiai daug nukentėjau. Gyve- nau 5 metus Kazachstane...

Tai ir išduota Maskvos lite- ratūros institutui atestacija: ar reikia čia komentarų? Tik už- uojauta vargšei pakliuvusiai tarp kūjo ir pjautuvo, kad ir propagandiniame - literatūri- niame institute.

Todėl tik jie ten, o ne mes galime suprasti, kodėl į rašy-

tojo kūrybos sąskaitą įrašomi tokio vardu "veikalai": J. Do- vydaitis "Socialistinio darbo bruoža", J. Dovydaitis — "So- cialistinio darbo didvyrio žo- dis" ar J. Čyžius — "Pirmau- janti niesto gamybos įmonė".

Neatkiriamas nuo tikros kū- rybos subtilumas, intymumas, individualumas, ar gali egzis- tuoti geta Maskvos literatūri- nio Instituto su atsidavusiais Lenino darbui asmenimis?

Tai bus nesuprantama bet kuriam netarybiniam rašyto- jui, kuris ties savo rašoma ma- šinėle, ties baltu popieriaus

lakštu yra viespats kūrėjas, ku- rio sukurti asmenys ir vaizdai neturi ant savęs kito rankos palietimo, nė iš seno pažįstamo raudono cenzoriaus pieštuko.

Tai yra dangus ir žemė. O pakarokliškai - linksmai na- (Tąsa 8-tam psl.)

F & M RADIO & TELEVISION SERVICE

Authorized
DELCO & MOTOROLA DEALER
Car radio repaired while you wait.
3159 S. Wallace St. CALUMET 5-9833

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

K. J. MACKE & COMPANY

1924 m. Kazio Mačiuko įsteigta Apdraudos Agentūra

2549 West 71st Street, Chicago, Ill.

Tel.: PROspect 6-3140

Tvirtyje apdraudos istaigoje apdraudžiam namus, baldus, prekes, krautuvų langus, tavernas, automobilius ir kitus įvairius vertin- gus daiktus; apdraudžiam namų savininkų atsakomybę, gyvybę ir asmenišką atsakomybę. Reikalui esant, apdraudos mokesčius galė- tume paskirstyti net 7 mėnesiams. Kviečiame pasinaudoti mūsų ilgų metų patyrimu ir apdraudos reikalais mielai teikiame patarimus.

CONSTRUCTION & HOME SERVICE

Lietuvių Statybininkų Sambūris

2618 West 71st Street

Chicago 29, Illinois

PROspect 8-4268 — PROspect 8-4269

V. ŠIMKUS

Gen. kontraktorius, naujų namų statyba, įvairūs remontai.
TERminal 9-5531

K. BUTKUS

Namų pagerinimas, aluminijaus ir stiklų durys, langai, jų stogeliai, tvoros ir kita.
PROspect 8-2781

J. RAUDONIS

Cemento darbai.
HUDson 7-4086

V. VAITEKŪNAS

Dažymas, dekoravimas iš lauko ir vidaus.
PROspect 8-2215

A. STANČIAUSKAS

Šiluma, oro vėsintuvai ir skardos darbai.
OLympic 2-6752

F. KAIRIS

Vandentiekis ir kanalizacija.
VIRginia 7-3033

Raštinė atdara pirmad. ir ketvirt. nuo 9 iki 9; šeštad. nuo 9 iki 2.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GAZOLINO STOTIS

Lyginimas, dažymas, taisomi ir reguliuojami (tune-up) motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. Alyva, baterijos ir padangos. Taip pat mano garaže perkamus duslintuvus įdedu velniui.

Mes pataisome.

Leiskite mums pataisyti radiatorių.

Ar reikia pagalbos?

(MUFFLERS INSTALLED FREE)

Ford 1941-53	\$8.25	Mercury 49-51	\$8.95
Chevrolet, All 1937-53	8.25	Oldsmobile 6, 41-50	8.20
Chevrolet 54-55	9.95	Plymouth 42-56	9.95
Chrysler 6, 42-52	9.91	Pontiac 37-54	8.95
Dodge 6, 42-56	9.95	Buick 37-52	12.00

IR TAI PAT ČIA NEIŠVARDINTIEMS AUTOMOBILIAMS. Išmetimo paipą įgri įdedama velniui, jeigu perkama kartu su duslintuvu. DARBAS ATLIEKAMAS PATYRUSIŲ MECHANIKŲ. Dirbtuvė atidaryta: nuo 8 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmad. uždaryva.

M. Č E S A S

1934 West 59th Street

Tel.: GR 6-9136

NELAUKITE - RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi išitikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET

KAMBARYS 1043

Telefonas: CENTral 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

MEŠKOS IR MES

11

Meškiukas palapinėje

Kartą bestovyklaudami Bokšto (Geltonojo Akmens parke) stovykloje, užsigeidėme susipažinti su šiaurietine parko dalimi, nes girdėjome, kad ten esą labai įdomių kalnų. Išsiruošėme kelioms dienoms, nes kelias buvo tolimas. Lai- mei, girininkai pavėžino iki pat parko vartų, tai bereikėjo tik pareiti namo 30 mylių. Be- eidami radome, kad mūsų nu- žiūrėtasis takas neišbrenda- mas. Ant tako privirtę medžių, storų, aukštų, ir taip jie vie- nas ant kito susivartalioję, kad turi lipti nuo vieno ant kito per tris keturis kamie- nus. Perlipęs dairykis, kur čia oranžinis ženklelis rodo kry- pti, — o jį neveiku rasti. Vie- ni pažymėtieji medžiai seniai jau išvirtę, nuo kitų gal ir ženkleliai nukraičioję — kur juos po šakomis ir žolėmis be- sueiskosi. Lipom, lipom, var- gom, vargom, — mažne pakly- dom. Suplukę sušilę, rankas nusibraižę, kojas išsisukinę, per tuos storiuosius rąstus be- kopdami, pamatėme, kad nie- ko nebus — tik gilyn į miško brūžgynus brendame, dar pa- klįsime. Keikdami parko ad- ministraciją, šiaip taip var- gais negalais atsekėme pra- džią to tako (kaip vėliau su- žinojome — 20 metų nekieno nelankyto ir neprižiūrimo.)

Pavargome kaip šunys, lape- gainioję. Skubiname namo ir vis syajojame:

— Tik pareisiu — kad dē- siaus į lovą, iki ryto nebekel- sia!

— Kiaurą dieną lovoje tiso- sia!

Parsiradome jau tamsoje — pats laikas gulti. Prieiname prie savo palapinės — gi ne palapinė, bet kažin koks ža- lios drobės mišinys. Abudu palapinės stulpeliai sulaužyti, virvė, kuria jos uodega prie medžio priišta, nutraukta. Kur užpakalinis stulpelis pro drobę išlindęs styro — di- džiausia skylė, kumštį gali įkišti. Pati palapinė sukiužu- si, suzmekusi, ant žemės susi- plojusi. O čia dangus apsi- niaukęs, lyg lyti taikstosi. Ir nemanyk lauke nakvoti, gali sudrengti.

Na, ir kas dabar tą mūsų gerąją palapinę, kuri mums tiek metų ištikimai tarnavo, taip suniokojo?

— Meška, meška taip jūsų palapinę sudraskė, — tvirtina vienas kaimynų.

— Meška? — stebimės. — Ko jai mūsų palapinėje? Juk nei lašinių, nei medaus joje nei kvapo nėra.

— Ot, bus iš piktumo sudra- skiusi, kai nieko nerado, — aiškina kaimynas.

I tokį jo meškų psichologi- jos pažinimą mudu tik nusi- šypsoms. Nors šypsojūs sun- kiai sekasi: esame ir baisiai pervargę ir alkani, o čia dar

ir miegoti nebėra kur...

Susieškojome virvagalių, sutapnojome, suraišiojome su- laužytuosius stulpelius, vėl paramstėme palapinę. Su vir- vagaliu ir skylėtąjį viršų prie stulpelio apvijome. Gal kaip nors per naktį išlaikys, jei sti- presnis vėjas nepapūs...

Per naktį ir vartytis bijojo- me, kad palapinė ant galvų neužkristų.

Anksti pašokusi, vaikščioju aplink palapinę, kaip šerlo- kas Holmsas, tik be padidina- mojo stiklo: kur čia tos meš- kos būta, kaip ant palapinės griūta... Žemė smėlėta, aplin- kui pėdų pėdelių pripėduota, bet visos batuotos. Ar nebus tik kaimynų žės meškos garbė nuplėšęs, nekaltai apkalbėjęs?

Po kiek laiko atsikėlė ir ge- ri mūsų bičiuliai B., ūkinin- kai iš Pensilvanijos. Tuoj nu- bėgom pasišnekučiuoti, dvie- jų dienų kelionę apipasakoti, pasiguosti, kad mūsų namu- čiai sukiužo... O kaimynėlis B. žilą galvelę paglostinėjo ir ta- rė išminties žodį:

— Tai jau kažin, ar čia meškelės darbas. Vakar visą pusdienį buvo čia sustoję to- kie bastūnai. Jūsų krosny ug- nelę kūreno, dešreles čirškino, prie jūsų stalo puotavo; o vai- kų vaikelį devynios eilės ap- link stalą sėdėjo. O paskui kad jau dūko, kad lakstė po visą stovyklą, po medžius kar- stėsi, aplink jūsų palapinę narstėsi...

Taip ir paaiškėjo paslaptis, kieno tos pėdos pėdelės, kas ant palapinės virvės sūpavosi, virvę nutraukė, stulpelius nu- laužė... Negaila malkelių, sun- kiai surinktųjų sutausotųjų, kurias jie dešrelėms suspir- gino. Prašom ir prie mūsų stalo sėdėti. Bet palapinės už- vėjęlės — tai gaila... Ūkininkė B., praktiška moteriškė, turė- jo adatą — storą, kaip vorą, ilgą, kaip smilgą, — ir siūlą virvelinį. Paskolino, sušelpė. Visą pusdienį savo namą lo- piau, siuvinėjau. Paskui dar dvi savaiti jame miegojome: namų namučiai, kad ir po smilgą!

O vis dėlto ir ant tų namu- čių kartą meška tikrą savo ženklą paliko.

Buvo paskutinis kelionės etapas. Mamuto Karštųjų ša- linių stovykloje gyvenome. Iš- vykome į paskutinę vasaros kelionę, į aukštąjį Evertso kalną, kuris prieš pat stovyklą stūksojo, ramybės neduoda- mas, į save viliodamas... O tas kalnas nuotykiams garsingas. 1870 m. mokslininkų būrys po parką vaikštinėjo, tyrinėjo. Vienas kažin kaip atsiskyrė, paklydo, 37 dienas šaknelė- mis, žolėmis maitinosi, kol jį išbadėjusi, barzda apžėlusį, pusgvyį tame kalne rado. Tai- gi nuo to laiko ir praminė kal- ną to paklydėlio Everts var- du, ir dagi, sultingais stieba

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 17, 1958

ir šaknimis, kuris jo gyvybę išgelbėjo, irgi Evertso dagiu pavadino.

O kalnas — viliokas, apga- vikas. Iš tolo žiūrint — e, kas ten kalnelis. Po pietų išbėgsi, išilgai keteros aplėksi, o vaka- rienei vėl namučio parpūsi. Bet kai išėjom... Ejom, ejom — viena ketera, kita ketera, jau rodos paskutinė, o dar viena prieš akis iškilusi, — kaip nėra to galo, taip nėra. Ketvertas mylių kalno papėde apsukti, nuolaidumu į viršų įkopti, trejetas mylių išilgai keterų apeiti, kita puse žė- myn nusileisti, per upę tiltą surasti, paskui jau vieškeliu — aida! nebesvarbu, kiek tų mylių beliktų! Rodos, lengva. Bet apsigavome. Nespėjome su saulute lenktyniauti — ne- priėjome keterų galo, kai ji nusileido. O ta upė Gardener pakalnėje užia, o tų uolų sta- tumėliai... Jau, rodos, leidžia- mės žemyn, jau, rodos, tuojau pasieksime upę — tik vėl užt! po kojomis status skardis... Taip ir prakiūtojome ant vir- šukalnės kiaurą naktelę, į pa- kalnę žiūrėdami. Žiburius ma- tome, automobilius žybčiojant matome, o mūsų niekas nei girdi, nei mato...

Kitą dieną pietums parsira- dę namo, ant palapinės ženklą radome. Kairėje pusėje per drobę du kartu visa letena meškutės brūkštelėta. Vieną sykį tai trim aštresniais na- gais, ir drobė kiaurai perdrėk- sta. O antruoju kartu — vaš- kas ir dažai visais penkiais nagais nubrūžinta, penki bal- ti brūkšniai likę, kur jos švel- niosios rankelės pridėta... Ar ji ant palapinės tupėjusiai vo- vertytei bandė už uodegos nu- tverti, ar tamsoje netyčia už- kliuvusi atsirėmė, o gal tyčia mumis atminimui ženklą pa- liko — kas išpės? Deja, paro- dyti tų įdomių ženklų negalė- čiau: grįžę Čikagon, atidavė- me palapinę skautukams, pa- tys sau erdvesnį namą nusi- pirkome.

O kai paskutine naktelę ši- toje meškų karalijoje nakvo- jome, patį gražiausią nuotyki- turėjome. Tą naktį ilgai gulti nenorėjome. Nors prieš akis dar tolima kelionė į Čikagą dviem autobusais ir trauki- niu, bet migti ir ilsėtis nesino- rėjo. Gaila buvo atsisveikinti su gražiuoju parku, kur visa vasarūžė praleista, kur tiek mylių (450) suvaikščiota, tiek nuotykių pergyventa, tiek meškų susipažinta... Paskuti- nę rugpiučio savaitę smagiai užsnigo. Stovyklos sniegas ne- kliudė, kur-ne-kur paklydū- sias snaiges pakilusi saulė tuojau sutirpdė. Bet aplinkni- niai kalnai sniego skrybėlė- mis apsimaustė, sniego kaspai- nais savo keteras nusidraikė. Net ir tamsoje, naktį, žėravo tos snieguotosios jų galvos. Žinoma, ir oreliis gerokai at- vėso.

Susisupstėme į savo šiltuo- sius pūkų patalaičius palapi- nėje, — toje pačioje susiuvie- nitoje, meškos letena nužy- mėtoje, — ir užmigome. Jau

pusmigi numigus, ir pabudo- me: prie palapinės angos ka- žin kas sušnarėjo. Tik sklyst! palapinės angos tinklas pra- siskleidė, kyšt! įnoro vidun gauruota galva, kepšt! kepšt! dvi letenos tiesiai ant patalų,

(Tęsinys 7-me psl.)

Budriko žemos kainos ant laikrodėlių, deiman- tų, aukso ir sidabro daiktų nustebins Jumis.

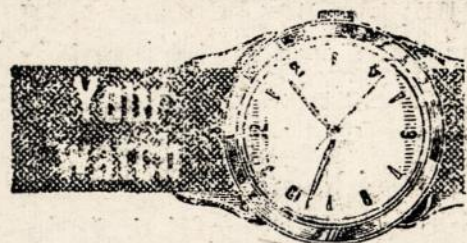
Nationally famous, Guaranteed

ONLY \$100. 123 SERIES "TRU-FIT" SPECIALS \$200 a week

U.S. PAT. 2615314

Columbia "Tru-Fit" WITH GUARDIAN ANGEL PROTECTION

LIFE

2,000 LAIKRODĖLIŲ

Moteriškų ir vyriškų, auksinių ir paausutų, naujausio sti- liaus, nupirkti ir varžytinių. Nationally advertised Brands. Originalė kaina \$71.50 iki \$150. Pardudami dabar po \$10.00 iki \$50.00. Perkūpčius užprašome.

Auksiniai, deimantiniai žiedai, ¼ karato, už \$38.00
Deimantiniai žiedai, ½ kar., už \$98.00
Deimantiniai žiedai, pilnas karatas, už \$198.00 setas
71 šmotas sidabro daiktų, garantuoti 50 metų, gražioje medinėje skryn- tėje, vertės \$80.00, už \$38.00
100 šmotų Stainless Steel gražus setas, gražiame bakse, vertės \$72, \$32.00
32 šmotų sidabrinis setas, vertės \$37.00, už \$17.50
Elektriniai toasteriai, elektrinės petelnės, vertės \$25.00, po \$9.50
Elektrinės siuvamos mašinos, nupigintos \$29.95
Hoover dulkių valytuval, vertės \$55.00, už \$29.50
Rašomos plunksnos, pusė kainos. Gintaro išdirbiniai, pusė kainos. Stiklui rėžtukai su deimantu, \$6.00 vertės, už \$3.85

LENGVI IŠMOKĖJIMAI.

JOS. F. BUDRIK FURNITURE

3241 So. Halsted Street

Dėl sutaisymo TV patelefo- nuokite CALumet 5-7237.

Krautuvė atdara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9:30. Atdara ir nedėliomis nuo 10—5.

Jewelry Dept. nedėliomis uždarytas.

Budriko radio pusvalandis iš stoties WHFC, 1450 kil. ketvirtadienio vaka- rais nuo 6 iki 6:30.

Atneškite šitą apgarsinimą gausite DYKAI gerą Ball Point plunksną.

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

mano vyrui per kojas lipa ant krūtinės! Jis staiga sėdosi, dešinę ranką ištiesęs čiuopė, su plaštaka tiesiai per snukį gau ruotą, per šaltą nosį — pastūmėjo! Netikėtasis svečias — o buvo tai meškiukas — atatupstas nuo kelių jam nusirito ir atgal pro angą laukan išniro. Mudu keliaklupsti pripuolėme prie angos. Lauke juodas pavidalas — motutė mūsų svetuko — nar nar! su niurnėjo:

— Vaike, nutrūktgalvi! Kur braunies, kur lendi! Ar galvelę palydėti nori, kad tiesiai į žmonių urvą žioplini? Še, kad atsimintum, kad tai negalima! — pliaukšt! pliaukšt! suskambėjo taiklūs motiniški antausiai.

— Mmm, — apsilaižė meškiukas. — Kad aš, mamytuk, ne žmonių, bet urvo žiemos miegui ieškojau. Juk pati jau seniai šneki, kad eisime žiemai miegoti, kad gero šilto urvo reiktų susieškoti. O ten, mamunyte, kad žinotum — koks gerumėlis! Iš visų pusių skarom apsupstyta — nei vėjui įpūsti, nei sniegui įsnigti. O ant žemės — lyg tai gulbių, lyg tai žuvėdrų pūkų į maišą prigrūsta: šiltumėlis, švelnumėlis — tik voliokis! Tik tai reikia palaukti, kol tie žmonės išeis ir mums tą urvelį paliks. O jie negerai, mamute. Vienas kad stūmė mane letena, kuone atbulas atvirtau...

— Taip tau ir reikia, išdykėli. Gerai, kad dar akytės tamsoje neišdūrė... Ar ausytės nenuplėšė...

— Atsiprašau, meškute močiute, — atsiliopė H., palapinės angoj kiūtodamas. — Prašau taip blogai nemanyti. Nei minties man nebuvo tavo gražiajam vaikeliui ausytės plėšti, ar akytės durti. Tik staiga iš miego pažadintas nesusivoki au, tamsoje ranką ištiesęs netyčia pastūmiau... Mielai užleisiu vaikučiui palapinės kampelį ir tų šiltųjų pūkų kraštelį.

— Ir palapinę žiemos miegui miegoti mielai paliksi me, — įsiterpiau aš. — Juk jau ji meškos letena pažymėta, gal žiemos miegui ir išskirta... Tik gaila, vaikai valiūkai, besikarstydami per virvę, stulpelius nulaužė, tai nelabai jau bevirta — šarkai užtūpus, į vi-

sas puses siūbuoja. Nežinau, ar beatlaikys žiemos vėtras, ar nesukius po sniegų sparnais...

— Hm, hm! — atsikrenkštė meškienė. — Ačiū už gerą širdį. Bet neimkite į galvą, kad ten vaikelis durnelis nušnekėjo. Dar jis mažiulis, šiauriųjų vėjų nepūstas, giliųjų pusnių nešaldytas. Netinka mums jū sų urvelis. Mes einame į kal nus, į giliąsias olas, ten tamsiuose urvuose, kietųjų akme nų ir uolų saugomi, žiemos miegą miegame. O su gulbių pūkais ir su žuvėdrų sparnais tik jums nuogaliams žmo nėms dangstyti. Mes turime šiltesnius kailinius, žiemos vė jų neperpučiamus.

Linkt! linktelėjo galva motina meška, linkt! linktelėjo galvyte meškiukas. Ir pranyko tartum miškų dvasios, tyliai tyliai, kad nesučėžėjo nei smėlio grūdelis, nesukrebždėjo nei sausas lapelis. Švelniai minkštai pamuštos jų papadės.

Mudu vėl, anot Palangos Juzės, bupt bupt sugulėme ir tuoju užmigome.

O kitą rytą atsisveikinome su parku ir jo meškomis, didelėmis ir mažomis, jaunomis ir senomis, juodomis, rudomis ir geltonomis...

Miegokite saldžiai, meškos, meškutės, meškiukai, meškinėliai! Tenedrumsčia jūsų žiemos sapno joks piktas žmogus, joks šautuvas, joks peilis. Gyvenkite sau sveikos, bičiulienės, prisiminimui senųjų, tolimųjų laikų, nežengiamųjų, žmogaus nepalytėtųjų girių, kurių aidai tebeskamba dainose ir pasakose. Neišnykite, kaip išnykote iš Lietuvos girių, nepasilikite tik paveik las, kaip žemaičių herbe, bet krutėkite, šlepsėkite, links minkite ir bauginkite Ameriką ir niekam neatiduokite savo šiltųjų kailinių!

(Pabaiga)

Šių straipsnių, "Meškos ir mes", autorė turi išleidusi savo pasakų knygą "Saulės vestuvės". Knyga 128 p., gausiai Dail. Stančikaitės iliustruota. Kaina 2 dol. (galima siųsti įdėjus į voką, nereikia čekio nei orderio). Užsisakyti autorės vardu, šiuo adresu: 5126 S. Aberdeen, Chicago 9, Ill.

skaitvkie "V-nas"

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes mokame Aukštą Dividendą

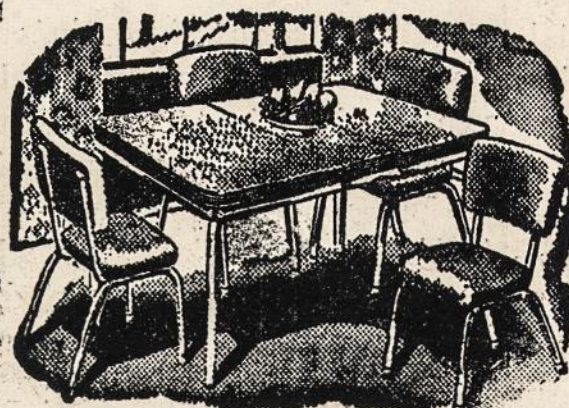
MIDLAND

Savings and Loan Association

PER 40 METŲ
VISŲ LIETUVIŠKŲ
KOLONIJŲ
SAUGIAUSIA IR
PELNINGIAUSIA
TAUPYMO
BENDROVĖ

4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

PAVASARINIS IŠPARDAVIMAS -- SPECIALIOS NUOLAIDOS

5 gabalų, 36"x60",
DINETTE \$4950

Miegamoji sofa, kėdė
otomanas už \$14995

PIRKEJAS GAUS
GERĄ DOVANĄ.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.

ROOSEVELT FURNITURE CO.

2310 W. Roosevelt Road Tel.: SEeley 3-4711

Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Nariai

kuriuose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00,
o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.

6245 SOUTH WESTERN AVE. CHICAGO 36, ILLINOIS
GROvehill 6-7575

CONTINENTAL SAVINGS & LOAN ASSN.

4559 SOUTH PAULINA STREET CHICAGO, ILLINOIS
YArds 7-0145

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

2555 WEST 47th STREET CHICAGO 32, ILLINOIS
LAfayette 3-1083

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.

3430 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
CLiffside 4-0104

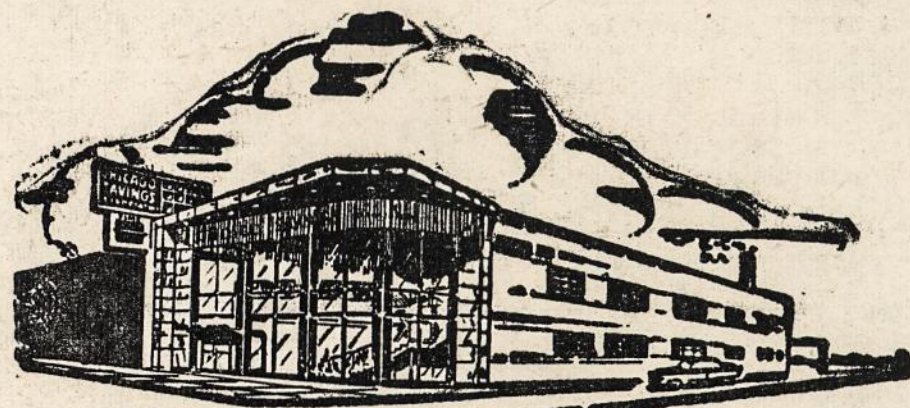
ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 SOUTH 49th COURT CICEBO 60, ILLINOIS
TOWnhall 3-8131-2

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.

1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
HAYmarket 1-2028

THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE

Remiantis Chicago Savings Bendrovės praeitimi, nuo pat jos įsikūrimo 1924 metais, jos pavyzdinga biznio tvarka, ypatingai indėlių saugumo ir dividendų našumo atžvilgiu, nėra saugesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupomus pinigus. Pasidėję taupinius pas mus gausite ne tik tai saugumą — jų apdraudimą iki \$10,000.00, augstą dividendą, bet ir daugelį kitų patar navimų veltui, už kuriuos kitose įstaigose turėtumėte mokėti.

Taupytojų patogumui Chicago Savings Bendrovės įstaiga yra viena iš gražiausių ir moderniškiausių įrengtų visoje Illinois Valstybėje.

Milijonai dolerių prieinamoms sąlygoms morgičių paskoloms perkant, statant arba refinansuojant. Lengvi išmokėjimai. (Ant tinkamų nuosavybių darome paskolas net 25 metų išmokėjimams).

Rašykite dėl informacijų.

Mūsų turtas arti \$24,000,000.00.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Ave.

Tel.: GROvehill 6-7575

Chicago, Illinois

ATDARA: pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 8.
Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį atdara nuo 9 iki 2 valandos po pietų.

(Atkelta iš 5-to psl.)

bašninkas A. Vienuolis vis dėlto pasisako: profesionalu rašytoju pasidariau tik tarybiniais laikais.

Neseniai skaitėm kaip Amerikoje mirusią Venslauskiene apibūdino Gedvila, kuriam ji užaugino nagus draskyti Lietuvos kūną. Štai miniatiūrinė scena iš santykių tų, kurie perėjo žmogų, Lietuvos išdaviką. Idealistas Untulis buvo J. Šimkaus globėjas. Kada šimkus sutiko jį Vilniuje po "Tėvynės karo", Untulis tebebuvo tas pats lietuvis idealistas, o šimkus... tarybinių rašytojų pirminkas. Scena paties šimkaus atpasakota taip: Mudu abudu išėjome iš kavinės kartu. Jis pasuko Akademijos link. Buvaui jį belydis, bet jis man tarė:

— Laiko gi nebeturi, nebelydėk. O aš vėl iškeliauju per žmones.

Keistai atsiskyrėm. Bene keičiau, negu visad anksčiau. Jis nepadavė rankos, tik kepure truputį kilstelėjo ir, sukdamas į kairę savo kupriukę, neatsigriždamas nuėjo po liepomis... (puls. 459).

Ar nebuvo tai lietuvių tautos nario susitikimas su tarybinės literatūros rašytoju. Prasmingas, simboliškas, be rankos padavimo atsisveikinant?

Visa taryb. lietuvių rašytojų masė susidaro iš 2 būrių: vienas — valgė Nepriklausomos duoną ir pritapę prie naujo gyvenimo; kiti — iškelti ar iškybę. Vieni pajėgia lyginti seną su nauju ir verčiami pamiršti seną ir sapnuose; kiti nepažįsta seno ir laiką kas aplink juos natūraliu gyvenimu. Natūralus lūžio periodas, natūralus pereinamojo laikotarpio reiškinys.

Kadangi dekados prieauglis yra kūdikiškai silpnas, "pakeleiviai" laikyti ir tebe laikomi avangarde. Pagal Čechovą: galima ir zuikį išmokyti degtuką įžiebtį... jeigu gerai jį muši.

Nenuostabu, kad į kiekvieną veiklą, kuriame sužvilga bent laisvės užuomina, čia, pas mus imame žiūrėti, kaip į sukilimą prieš dvasinę priespaudą Lietuvoje. Borutos "Baltaragio Malūne" ar Grušo dramoje "Herkus Mantas" lietuviai svetūr su padidintu stiklu ieško atgarsio į savo idėjas, pamiršdami, kad ok. Lietuvoje tie veikalai, kaip ir kiti, irgi su padidintu stiklu išieškoti, ar juose nėra pavojingų režimų idėjų.

Rašytojas anapus ir norėdamas negali sukiškinti, nes tai neįmanoma fiziškai. Uniforma gali būti pritaikyta įvairaus didumo ar ūgio asmenims, bet ji visvien bus uniforma.

Tai ryškiai nusako mums poetas iš prieauglio Antanas Jonynas: aš labai laimingas, kad tarybinis gyvenimas, išmintingieji komunistų partijos nurodymai ideologiniais klausimais, garbingosios tarybinės poezijos tradicijos, leido man giliai suvokti, kad tikras mūsų amžiaus poetas, tikras mūsų didžiosios žemės sūnus turi būti aistringas kovotojas, liepsningas komunizmo šauklys (183 p.).

Kiek daug naivumo ir nenušakymo tame pasakyme! Buvo kadaise Rusijos Imperijoje didžiosios ir kilnios būtybės. Tai buvo rusų literatūra ir jos rašytojai. Tai tie Nekrasovai, Tolstojai prašneko apie kaimiečio skriaudą, tai Čechovas prašneko apie Sachaliną ir jo vergus, tai Andrejevas prašneko apie kalėjimo terorą, tai Dostojevskis prašneko apie Mirusiųjų Namus, tai Garšinas pakilo prieš tokį karą, ir Gorkis kėlė vieną klasę prieš kitą. Milžiniškoji imperija kunkuliavo ir virė. Jos literatūra iškylo į pirmas pasaulinių literatūrų vietas. Rusų rašytojo ano periodo socialus instinktas stebina ir žavi. Jis turi būt pavyzdžiu bet kuriam rašytojui, bet kuriai literatūrai. Tik tai neįmanoma jų namuose dabar.

Sutarybintos Rusijos literatūra pakito stebuklingai staiga. Užteko keliolikos metų ir iš kovotojo rašytojas virto pagniriku ir komplimentų kūrėju.

Tokios komplimentinės literatūros prisiplakėliu dabar yra ir lietuvis tarybinis rašytojas. Kada minima rusų literatūra, priedas tarybinė — ją teršia. Ir tas priedas prie lietuvių literatūros taip pat dvokiantis gabalas gėlių darže.

Knygoje, — kurią mes paėmėm tam tikru išeities punktu šiam rašiniui — pilna tuščiažodžiavimo, labiau ar mažiau literatūriškai išraižytų epizodų, bet joje trūksta, kaip visoj tarybinėje literatūroje, gyvo žmogaus, nes "brain-washed" individai nėra žmonės, bet manekenai. Kaip per 40 metų rusų tarybinė literatūra nedavė pasauliui šedevro, taip, aišku be įrodymų, ir tos literatūros šešėlyje tarybinė lietuvių literatūra neduos šedevro nė savo užsienio tautiečiams nustebti bei pavydėti.

Tarybinis rašytojas nepatbulins savo kūrybinio gyvenimo vaisių savo ciniškomis viešomis išpažintimis, savo dūšios apnuoginimu, savo tanciavojimu pagal bosiakišką melodiją — biografija, kultis, socialinė priklausomybė, — visa tai nėra kūrybos vaisių komponentai, ir tai žino visas pasaulis. To nežino tik tie, kas atkiša anketas tarybiniam rašytojui, — tam tarybiniam rašytojui, kuris nė iš tolo neuoslė laisvos valstybės gyvenimo ir negyveno laisvoje visuomenėje.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 iki 12 val. ir ryto ir nuo 7 iki 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 iki 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WALbrook 5-5076
Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

WALbrook 5-9106 — RANDolph 6-1190
DR. JONAS G. BYLA
nervų, smegenų ligos, chirurgija
104 SO. MICHIGAN AVE.
Kambarys 615
Konsultacija tik susitarus

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadieni nuo 1-4 ir 7-9. Antradien. nuo 1-5. Trečiad. ir Šeštadieni tikrai susitarus.

Ofiso telefonai: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867
DR. BR. GAIZIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvius Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų ir 7:30-9 vakaro. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso telefonai: PROspect 6-3838
Rezid. telefonai: REpublic 7-9199

GROvehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso ir buto tel.: OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th CT., CICERO
Kasdien 10-12 ir 4-7 val. Trečiad. ir šeštad. tik 10-12 val.

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-1519
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais 12-4 val.
Butas: 1634 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Ofiso telefonai: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepiate, šaukite KEDzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30
Daily afternoons
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3. 6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Rezidencijos: PROspect 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
(71-oji ir Campbell Ave.)
Ofiso tel.: HE 4-1202 arba RE 7-9700
Valandos: pirmad., ketvirtad. ir šešt. 1-4 val. p. p.; antradien. ir penkt. 5-8 v. v. Trečiadieniais uždaryta.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų. Trečiadieniais uždaryta.

Dr. Juozas PAUKŠTYS
DANTU GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(ėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p. 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12. Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — namu CE 3-7786

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8. Ser., Subat. ir Nedėl. tik susitarus.
Ofiso telefonai: YARds 7-4787
Namu telefonai: PROspect 6-1930
Jei neatsiliepiate viršutiniai telefonai, šaukite Midway 3-0001

'Nose' 'N-nose'
8 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MAY 17, 1958

Telef. ofiso: CLiffside 4-2896
Rezid.: LAfayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų
Šešt. 2-6 val. nopiet. Išskyrus šeštad.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
OFISAS: 5100 SO. WESTERN AVE.
Tel.: PROspect 8-1223 arba TR 3-5577
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antradien., trečiad. ir penktadien. 6-9 v. v., šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Kampas 71 ir Campbell Ave.
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Valandos: pirmad. ir ketv. nuo 5 iki 9 val. vak., antradien. ir penktadien. nuo 1 iki 5 val. popiet, šeštad. nuo 2 iki 4 val. popiet, trečiadieniais uždaryta.

Tel. ofiso ir rez. PROspect 6-9400
Dr. Ona Vaskevičius
(VASKEVIČIŲTE)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo 6-8 val. vakaro; šeštad. 1-4 popiet trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus.

C. Z. VEZELIS
DANTŲ GYDYTOJAS
4645 S. ASHLAND AVE. YA 7-2246
Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31os gatvės)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų. Sekmadieniais uždaryta.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bاندازai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
VAL.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiadienį uždaryta). Šeštad. 10 ryto iki 3 p. n.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YARds 7-1829
Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir šeštad. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

Dr. Kazimieras MICHEL
Optometristas-Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įveda netikrą — artificialę aki pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja per 39 metus. Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonai: YARds 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro.

DR. S. VAITUSH, Opt.
Palengvins akių itampimą, kuris esti priežastimi galvos; skaudėjimo, svaigimo arba aptemimo, nervuotumo, skaudėjimo, akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliaregystę. Prirengiu teisingai akinius. Visuose atsitikuose egzaminavimai daroma su elektr. parodancia mažiausias klaidas. Speciali atyda kreipiamą į mokyklos vaikus.
VALANDOS:
Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro. Šeštadieniais iki 4 val. vakaro. Trečiadienį ir sekmad. uždaryta.
4712 S. ASHLAND AVE.
YARds 7-1373

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

(Atkelta iš 1-mo psl.)

veik visi komisijos nariai užsispyrė atiduoti premiją už knygą, kuri, šiandieną jau galima šnekėti laiko perspektyvoje, yra viena silpniausiųjų to paties autoriaus daugelio knygų. Jokie mano, kiek sugėbant, teoretiniai argumentai nieko negelbėjo, atsimušdami kaip žirniai į sieną. Ir premija buvo atiduota tam silpnės knygos autoriui. Aš, pirmą kartą susidūręs su tokia praktika, buvau tiek prietrenktas, jog tuojau pat apleidau posėdį. Vėliau, mėginamas analizuoti visą reikalą, priejau išvadą, kad šio įvykio kitaip išaiškinti, tur būt, negalima, o tik tuo, kad premija norėta atiduoti grynai savo ideologijos žmogui, aplenkiant žymiai stipresnį kūrinį, bet parašytą žmogaus, kuris, jeigu ne iš kito lagerio, tai bent oficialiai iš jokio.

Tatai buvo didelis akstinas pasitraukti iš Rašytojų draugijos, bet to dar nepadariau. Paskutinis paraginimas buvo labai neskoningo pobūdžio. Jeigu pamename, savo laiku spaudoje pradėjo rodytis anoniminiai, labai nešvankiai parašyti ir su jokia etika nesuderinami straipsniai prieš paskirus meno bei kultūros darbuotojus. Straipsnių autoriai juos rašė, redaktoriai spausdino, kad ir nelabai gražų, bet nieko čia nepadarysi. Malum necessarium. Tačiau ypatingai bloga buvo tas, kad ieškojimai tų pamfletų autoriaus ar autorių vedė į rašytojų dr-jos vadovybę. Aš tų pamfletų autorių neieškojau, nes manęs tie straipsniai nelietė, bet, tuomet dar susidurdamas su daugeliu kultūrininkų ir visuomenės darbuotojų, girdėjau linksnuojamas pavardes rašytojų vadovybės narių. Aš ir šiandieną nežinau, ar rašytojų vadovybė dalyvavo toje nešvankioje kompanijoje ar ne, bet man pakako ir to, kad išdrįstama paskirų rašytojų vadovybės narių pavardes rišti su tokiais darbais, kurie daro gėdą ne tik save gerbiančiam rašytojui, bet ir kiekvienam žmogui. Mano koncepcijoje rašytojų draugijos autoritetas daug skaidresnis ir šviesesnis, prie jo neturėtų kibti net menki šapeliai, o ne milžiniški ir biauriai šakoti rąstai. Tuomet tat ir parašiau rašytojų vadovybei laiškutį, kad išbrauktų mane iš savo sąrašų, nedary-

damas iš to jokios istorijos, o tik norėdamas pasilikti nuošalią ir nenešti ir dalelės atsakomybės už darbus, kuriuos istorija, mano asmeninė nuomone, vertins nelabai gražiomis spalvomis.

Labai atsiprašau, kad mano šnekėjimas buvo labai padrikas ir neišsamus. Tema be galo plati, o kiekviena jos dalis galėtų būti atskiras svarstymų ir nagrinėjimų objektas. Kaip pradžioje minėjau, tai yra mano asmeninė nuomonė, o jos pareiškimas neturi jokių kitų tikslų, kaip tik mėginimą pažinti tiesai į akis. Gal rašytojų vadovybė nebūtinai supyks už visas mano čia pareiškimas mintis, gal atras ir kokią vieną mintį naudingą, o tuomet, grįžtant prie šių metų aktualijos, prie premijų paskirstymo, gal ateityje nebusilaikytume tokių melodramatiškų premijos įteikimo iškilnių, kokios buvo šiais me-

tais. Tuo labiau, kad Rašytojų draugijos laureatė buvo moteris, kurias mes dar Lietuvoje buvome įpratę ypatingai gerbti ir mylėti.

(Pabaiga)

— Rašytojas R. Spalis susitarė su knygų leidykla Terra dėl novelių knygos "Didžiosios nuodėmės" išleidimo. Knyga jau renkama ir dar šiemet pasirodys knygų rinkoje. Rinkiny yra 11 novelių: Prakeiktieji, Makbetas, Aiškiaregė, Akimirka, Jos sumokėta sąskaita, Kerštas, Šuo, Tiltas, Sutema, Broliai, Beprotis.

Dauguma šių novelių dar niekur nespausdinta.

UŽKIETĖJĘ KORNAI

(nuospaudos), nuotrynos, karpas? Šie skausmingi dalykai pašalinami su garantija per 3 dienas. Reikalaukite iš savo vaistininko.
K O R N - K I T — tik už \$1.00.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

PADĖKIME ARTIMIESIEMS LIETUVOJE IR SIBIRE

Užsakydami maistą, avalynę, vaistus, medžiagas, siuvas masinas, akordeonus ir kita bei atnešdami savo naujus daiktus į seniausią, didelį patyrimą turinčią ir plačiausiai žinomą lietuvišką istaigą, kuri žymiai praplėtė savo veiklą. Čia rasite tikrą, nuoširdų lietuvišką patarimą, sąžiningą patarnavimą ir žemiausiomis kainomis pirkite odos, skarelų, vilnonių ir rayon medžiagų. Galite ir raštu užsakyti, pasirinkdami iš žemiau paduotų pavyzdžių ir nurodymais pageidaujamas spalvas.

- NO. 1 — i ESSR — \$51.30, i ASSR — \$51.90.
100% vilna vyriškam paltui 3 y., ir siutui 3½ y., pamušalo 5 y., 1 kaklaraištis, 2 poros nylon kojinių, 2 šp. siūlų.
- NO. 2 — DVIGUBAS—NO. 1 — i ESSR — \$96.00, i ASSR — \$97.80.
- NO. 3 — i ESSR — \$48.95, i ASSR — \$49.55.
100% vilna moter. paltui 3 y., pamušalo 3 y., Gėlėto rayon 8 y., 1 vilnonė ir 2 rayon skarelės, 2 poros nylon kojinių, 3 šp. siūlų.
- NO. 4 — i ESSR — \$100.00, i ASSR — \$101.20.
Junginys No. 1 ir No. 3 su priedu 3½ y. rayon siutui.
- NO. 135 — i ESSR — \$28.75, i ASSR — \$31.10.
18 sv. kiaulės taukų, 10 sv. 1 rūšies kvietinių miltų, 5 sv. cukraus, 4 sv. manų kruopų, 2 sv. ryžių.

Lietuvi, atsimink, jog tik lietuvis lietuvi
geriausiai supras!

PATRIA GIFT PARCEL CO.

3741 W. 26th St., Chicago 23, Ill., USA Tel.: CRawford 7-2126
(Centro skyriaus vedėja Bronė Taujienis)

SKYRIAI:

3305 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Tel.: LA 3-2021 (A. Kavaliauskas)
6908 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio (B. Gražulis)
1520 N. Rockton Ave., Rockford, Ill. Tel.: 3-1793 (A. Šernas)
Darbo val.: 9—6, pirmad. 9—8, šeštad. 9—5. Šventadieniais uždaryta.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

su iš anksto apmokėtu muitu ir 100% garantuoti

NAUJI DAIKTAI, MEDŽIAGOS,
ODA, VAISTAI, MAISTO PRODUKTAI

Geriausioji rekomendacija mums, tai
daugelis tūkstančių klientų visame
Jungt. Amerikos Valstybių krašte

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 So. State Street, Chicago 4, Ill.

Ar esate matę mūsų puikų medžiagų (vilnonių, sintetinių, medvilninių), odų, skepetaičių, kojinių, etc., pasirinkimą?

Mūsų firma turi savo atskirą sutartį su Inturistu Maskvoje nuo 1947 m.

Nemokamai vieta mūsų klientų automobiliams pastatyti.
Telefonas:
WAbash 2-9354
Reikalaukite naujų katalogų.

Mes išsiunčiame Jūsų siuntinius tiesiai iš Chicago ir pristatome kiek tik galima greičiau.

Siųskite siuntinius!

Siunčiame dovanų siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus: naujus gatavus rūbus ir taip pat įvairias medžiagas, maistą, vaistus, akordeonus, siuvas ir mezgamas mašinas, laikrodžius ir kitus daiktus. Siuntinius galite patys čia vietoje sudaryti.

KAINOS PRIEINAMOS.

A M E R L I T SUPPLIES CO.

2221 W. CERMAK ROAD
CHICAGO, ILL.

STASYS GRUBLIAUSKAS, Vedėjas.

BŪKITE TIKRI,

kad jūsų dovanojami siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Ukrainą ar Sovietų Sąjungos dalis

YRA 100% APDRAUSTI

Siųsdami savo paketus, būkite tikri, kad jūs siunčiate juos per autorizuotą firmą ir reikalaukite apdraudos įrodymų.

Jūsų pačių interese turėti reikalus su patikima bendrove, kuri yra biznyje daugiau, kaip 25 metų. Mes didžiuojamės savo mandagiu, asmeniniu, atidžiu ir greitu patarnavimu.

Gautus paštus siuntinius mes pakvituojame ir pasiunčiame sąskaitas per 24 valandas.

Atsilankykite i bet kuri mūsų skyrių ir pareikalaukite Vedėjo parodyti jums palydytą kopiją apdraudos poliso nuorašą nuo DŪRŲ IKI DŪRŲ. Reikalaukite mūsų puikių katalogų.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street,
Philadelphia 6, Pa.
Walnut 5-3455

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
Telephone: LYceum 5-0900

390 West Broadway
SO. BOSTON, MASS.
Telephone: ANDrew 8-8764

39 Raymond Plaza, West
NEWARK 3, NEW JERSEY
Telephone: MITchell 2-5334

4102 Archer Avenue
CHICAGO 32, ILLINOIS
Telef.: FRontier 6-6399

6446 Michigan Avenue
DETROIT 10, MICHIGAN
Telephone: TAshmore 5-7560

1313 Addison Road
Cor. Superior Ave. & 71st St.
CLEVELAND 3, OHIO
Telephone: UTah 1-0807

683 Hudson Avenue
ROCHESTER, N. Y.
Telephone: BAKER 5-5923

Reikalaukite telefonu arba raštu mūsų paskutinę informaciją knygute.

JOIN
SKYWATCH

CALL
CIVIL
DEFENSE

9 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MAY 17, 1958

GREITAI • GERIAUSIAI • LENGVAI

PINIGAI Į LIETUVĄ

10 Rublių už \$1—
Mokestis \$5— iki \$50.00

PILNAI GARANTUOTA
KVITAS PARŪPINAMAS
EXPRESU PER 2 SAVAITES

GRAMERCY

744 Broad Street
Newark 2, New Jersey

Leista Bankų Dept.
ir apdrausta.

Gajūs teisininkai

Šiomis dienomis pasirodęs lietuvių teisininkų žurnalo "Teisininkų žinios" jungtinis 23-24 numeris, skaitytojui pateikia nemažai įdomių dalykų.

V. Mikonis rašo "Kremliaus sudarytų tarpt. sutarčių likimo" klausimais. Tai išsami studija, ypatingai aktuali tokiu laiku, kaip ateinanti vasara, kada imama ieškoti kompromisų ir koegzistencijos tarptautinės politikos lankuose. Susipratimui remti ir būsimai "Ženevos dvasiai" šildyti, be abejo, nemažai popierio bus sunaudota sutarčių projektams paruošti. V. Mikonio studija sutrauktinėje formoje rodo, kurio likimo sulaukia Kremliaus pasirašytos sutartys. V. Mikonio darbas ypatingai įdomus tuo, kad iki šiol buvo labiau įparsta operuoti Kremliaus pasirašytomis ir sulaužytomis sutartimis iš prieškarinio meto. Mikonis didžiausią dėmesį paskyrė Kremliaus sutartims, kurios užsimezgė ir įgavo garsą po Atlanto Chartos deklaracijos. Sovietai tas sutartis skandina kartu su Atlanto Charta.

P. Stravinsko "Modernios legisliacijos", tąsa iš kito numerio, įveda skaitytoją į pajutimą tos modernios legisliacinės technikos, kuri būdinga esamam laikotarpiui. Nepailstamas savo studijiniais darbais, P. Stravinskas, žurnalo skaitytojus stumte stumia pirmyn stebint modernios teisės raidos apsirėkimus. Tai prisideda prie žurnalo skaitytojų išlaikymo teisinės kultūros pažinime, kad ir didžioji lietuvių teisininkų dauguma jau nebeturi nieko bendro su teisės darbu.

Greta to įdomaus rašinio eina S. J. Paltus, paskelbęs "Svetimoji teisė JAV teismuose". Tai yra tikras gausingos medžiagos ekstraktas. Autorius turėjo galvoje daugiau praktišką iškeltos temos svarbą — paruošti lietuvių teisininką atvejui, kada jam teks vienaip ar kitaip susidurti su JAV teismo darbu, būnant liudytoju ekspertu Lietuvos teisės klausimams aiškinti. Vienok išsamus rašinys yra tikra studija miniatiūroje, nušviečianti pasiimtą temą pagrindinai.

Duoklę garbingai praeičiai, arba priminimais arba apžvalga, atiduoda L. Š. "Lietuvos teisininkų draugija", enciklopediškai išsamiai pavaizduodamas buv. neprikl. Lietuvos teisininkų organizacijos struktūrą, tikslus ir darbus; R. Skipitis savo "Atsiminimų" tąsa, kuriais jis sukėlė platų susidomėjimą praeities skeveldrėlėmis (šįkart "Kerpės konstitucija", įdomus ir gyvas 1920 m. teisinio gyvenimo užuomazgos vaizdas); ir A. Sugintas "Šis tas iš darbuotės teismo srity", pavaizduoda-

mas teismo tardytojo darbo paveikslą 1919 m.

Tie, ir anksčiau pasirodę atsiminimai, regis, raginte ragina sukrūsti ir parengti almanachą, skirtą pirmiesiems lietuviškos Temidės užgimimo metams. Kadaisė antikinė Venera gimė iš azūrinių jūros pūtų, ir tai visad žavės esteta ir poetinio polėkio žmogų. O lietuviškoji Temidė gimė ne iš jūros putelių, bet iš savo krašto meilės ir iš idealaus pasišventimo tarnauti savo žmogui. Ji gimė sunkiausiose gyvenimo sąlygose. Tos aplinkybės ir tie sunkumai be maž 40 metų perspektyvoje, atrodo, gal komiški, nebeaktualūs dabarčiai, užmirštiniai. Tai ir bus užmiršta to laikmečio dalyviams pasitraukiant poilsio į anapus. Bet gi tas herojiškas laikotarpis yra spalvinga tautos gyvenimo skiltis. Lietuviškos Temidės kuditystės metus vėl atžymėti atskiru leidiniu.

Sukaktuvininkų eilėse figūruoja Juozas Kajeckas, Lietuvos atstovas JAV, Vaclovas Sidzikauskas ir A. O. Shallna, Lietuvos garbės konsulas Bostone. Sukaktuvininkų gyvenimo bruožai — visi trys Lietuvos darbininkai už Lietuvos sienų — ypatingai paryškina

tą sąlytį Lietuvio teisininko ir Lietuvio diplomato, be kurio pagrindo, atrodo, ir nesuvoikiame aukštų kvalifikacijų diplomato.

Lietuviško kraujo gajumą parodo adv. Shallnos gyvenimas, kur antros ateivių generacijos lietuvis rodo lietuviškos ištvermės pavyzdį tiems negausingiesiems mūsų šiaudūdšiams, kurie po dekadų praranda savo tautinę sąmonę.

Žurnale greta to, esminio turinio, daugybė įvairių smulkesnių žinių-žinelių. Korespondencijos, laiškai, atgarsiai, kronika ir net polemika.

Įdomus p. Z. Dautarto pareiškimas iš Clevelando: "Perskaitęs Tamstos redaguojamas 'Teisininkų žinias', nusprendžiau jas prenumeruoti, kaip kultūringą ir visuomenines problemas gvildenantį teisės plotmėje žurnalą".

Esame visiškai įsitikinę, kad naujas prenumeratorius bus patenkintas gaunamu žurnalu. Žurnalas įdomus plačiai visuomenei ir administracija per daug kukli, kad knygų kioskuose nevisur galima žurnalą aptikti; atsitiktini pirkėjai gali tapti ir nuolatiniai to svaus ir naudingo lietuvių intelektualitetui žurnalo.

Redakcijos adresas: 5611 Emerald Ave., Chicago 21, Ill. Redaktorius L. Šmulskštys.

J. Gliuda

• Parduodu, Pritaikau • ir Įdedu Naujus

moderniškus aliuminijaus langus, duris ir vasarinius tinklius. Apdraudžiu namus, automobilius, langus, baldus ir kitus dalykus nuo ugnies, vagies ir kitokių nelaimių.

Kreipkitės, mielai noru
Jums patarnausiu.

JUOZAS SPAITIS
3261 So. Halsted St.
Victory 2-6469

STRENGTHEN AMERICA'S PEACE POWER

What is Peace Power? It's industrial and military strength, of course. But that's not all. Peace Power is also the 345,445 young Americans who will get degrees this year... each armed with knowledge to work for lasting peace.

And you, too, are America's Peace Power. First, because you want peace. And then, because you back your wanting with money. Peace costs money. Money for strength to keep the peace. Money for science and education to help make peace lasting. And money saved by individuals. Your Savings Bonds, as a direct investment in your country, make you a Partner in strengthening America's Peace Power. The more Bonds you buy, the stronger we are!

BUY U.S. SAVINGS BONDS

The U.S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, the Advertising Council and

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

Pasaulio Lietuvių Žinynas

Šių dienų minkštaduoniai šalia maskoliukų ir kitų tautų vaikus augina. Laimė tie užsilikę minkštaduoniai mūsų tarpe yra tik išimtis. Tai pavirtina šimtai organizacijų ir tūkstančiai P. L. Žinyne minimų visuomenininkų bei kultūrininkų. Jei dauguma nueitų minkštaduonių keliais, tai nereikėtų Žinyne leisti ir iš viso netektų kalbėti apie bet kokią laisvojo pasaulio lietuvių visuomeninę veiklą.

—Anicetas Simutis.

P. L. Žinyne redaktoriaus mintys visiškai vietoje: jos nei pramanytos, nei su tikrove prasilenkiančios. Lietuvis kažkodėl linkęs tolti, trauktis gilyn nuo savo tėvynės, tarytum savojo krašto vargai jam būtų nepakeliami, lyg anie kelmai pririšti prie vergo kojų. Kadais ir Vincas Kudirka "Varpė" piktinosi minkštaduoniais: "Vieni, beragaišiaudami, išbėginėjo į Maskoliją auginti Maskoliukus ir šviesti visokias prispaudėjų pakampes spinduliais, pavogtais nuo savo tikros Tėvynės; kiti, neva užsilikę, tapo tikrais minkštaduoniais, jog nuo Tėvynės balso slepiasi..." Šiandien Kudirkos kaulų dulkės nugrimzdusios į kelintą žemės sluoksnį, tačiau minkštaduonių klausimas tebėra toks pat aktualus, kaip ir 1898 metais. Skaudū tikrovė.

Angliškoji žinyno dalis

Lietuvos praeitis, jos istorija, labai įvairi, turtinga, tačiau nemokančiam lietuvių kalbos jos žydriosios gelmės nepasiekiamos, josios grožis, nuspalvintas didžiųjų kuni-gaiščių žygiais, neprieinamas. Reikia stebėtis, kodėl tokios imponantiškos istorijos šalis, svetur taip mažai žinoma, neretai tik iš emigrantų pažįstama. Kur nors turėjo būti daug apsilėidimo, nepateisinamo kylančios Lietuvos marinimo laisvame plačiame pasaulyje.

Žinynas, kiek jo redaktoriaus ir bendradarbiai sugebėjo, šią spragą mėgina lopyti. Gausu medžiagos iš Lietuvos istorijos, iš anos žilos, niekad nesugrižtančios praeities, iš nepriklausomybės metų, kurią malonu atskleisti svetimam, kurią miela ir pačiam lietuviui prisiminti.

Daug žinių iš Lietuvos kultūros, statistikos ir kovų dėl laisvės tiek pačioje tėvynėje, tiek už jos ribų. Ir jei P. L. Žinyne yra toks didelis susidomėjimas angliškai kalbančiame pasaulyje, kaip ne kurie jo bėičiuliai mena, Lietuvai bus daug labai daug gera padaryta.

Angliškoje žinyno dalyje bendradarbiauja: A. Simutis, Dr. Pr. Skardžius, J. Aistis, V. Maciūnas, Vl. Jakubėnas, V. F. Beliajus, P. Jurkus, Dr. Pr. Šapoka, A. O. Shallna, V. Rastenis ir Stasys Žymantas.

Lietuviškoji žinyno dalis

Noriu užkliūti šios dalies tik vieną skyrių, būtent: "Rašytojai ir žurnalistai". Ką jau bekalbėti, tai labai rimtas skyrius. Be šiojo žinynas atrodytų, kaip kokia dūminė lušnelė, lyg išklmės be dūdų or-

kestro. Plunksnos žmonės, kai kieno nuomone, sudaro išpūdingą jėgą, bemaž šarvuotos armijos smūgi. Bet... redaktoriaus, urmu visus pristatydamas angliškai ir lietuviškai kalbančiam skaitytojui, bus toli nuslydęs į šalį. Paklausykite, ką jis rašo pastaboje:

"Pripažinti Liet. Raš. D. jos ir Liet. Žurn. S-gos nariai saraše sužymėti LRDn ir LZSn. Gyvenimui žengiant pirmyn, atsiranda ir naujų plunksnos darbininkų, kurie dar nespėjo gauti pripažinimo arba nėra minėtų draugių nariais dėl kitų priežasčių, todėl prie jų pavardės rašoma tik: publ., raš. ir t.t."

Vieniems garbė, kitiems — nepelnytas įžeidimas. LRDn ir LZSn tarpe, tarp daugelio žinomųjų ir pripažintųjų, spoks, lyg akis išvertęs, ir nepripažintas grafomanėlis ar šiaip raštomanijos užėstas žmogelis. Ir sukurk tu man šitoki "paveikslą", kad ji kur bala nematė! Aš pats nei LRDn, nei LZS narys, o vis dėlto sėdžiu garbingoje vietoje, sakyčiau, pačiame prezidiume — tarp p.p. J. Steponaičio ir Simo Sužiedėlio. Dėkoju žinyno Redaktoriui už "pripažinimą" ir lenkiuosi žemai, visu ūgiu.

Juokai juokais. Palikime juokus kitam sekmadieniui, pasiūpysime kada nors pas Mauską. Tačiau kaip "bejuzintum" smegenis vis tiek sugriebi absurda už uodegos, perskaitęs tokią redakcijos pastabą. Mano nuomone, kad ir geras žmogelis, bet jei jis nėra pasiekęs rašytojo ar žurnalisto aukštumų, juo labiau neturi pripažinimo, negali būti įrašytas į tokį sarašą. Kada reprezentuojama tautos intelektualinės jėgos — nereikia ir priekį stumti "mažaraščių". O jei norima "kai ką" užmozoti — apsieiti be tokių pastabų. Tokios "pastabos" skaitytojui sukelia labai pagrįstą abejotimą, k.a.: aa, jei šalia rašytojo spoks rašytojėlis, tai kodėl šalia mokslininko negali tūnoti mokslininkėlis ir taip pan. Šitoki, palyginti, smulkūs dalykėliai neretai nuvertina ir patį rimčiausią darbą.

Darbas — vienintelis pripažinimas, tačiau labai gerai ir žodelis iš šalies. Sutinku, kad gausus būrys rašytojų ir žurnalistų nepriklausomai vienai žinyne minimų organizacijų, bet, saikėjant lietuvišku masu, jie yra rimti rašytojai ir žurnalistai. Negali būti keliamas pačios redakcijos — pripažinimo ar nepripažinimo klausimas tam asmeniui, kuri pati žinyno redakcija įrašė į vieną ar kitą sarašą. Jei, sakysime, p. Kilbukas yra žurnalistų saraše, tai tuo pačiu metu jis negali būti už sarašo ribų. Deja, žinyno redakcija tokią galimybę prileidžia. O

11 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MAY 17, 1958

Leidžiama Vinco Kudirkos monografija

Lietuvių Enciklopedijos Leidykla pradėjo rinkti Aleksandro Merkelio parašytą Vinco Kudirkos monografiją. Ji bus 400 psl. ir tokio pat formato, kaip Lietuvių Enciklopedijos leidžiami Vinco Krėvės raštai. Monografija numatoma išleisti dar šį rudinį.

Ši monografija leidžiama minint jo 100 m. gimimo sukaktį ir bus plačiausia apie šį mūsų didįjį tautos žadintoją, kokia tik kada buvo išleista. Jos autorius, Al. Merkelis, Lietuvoj buvo parašęs geriausią iki šiol J. Tumo-Vaižganto monografiją, kuri nesenai buvo perspausdinta ir tremtyje.

laikai, o papratimai!

Pasaulio Lietuvių Žinynas, nepaisant ką negerą esu čia apie jį prirašęs, yra moralinė jėga, daugelio lietuviškų organizacijų, gausios lietuviškos spaudos ir tūkstančių šviesių, ne minkštaduonių, lietuvių šauksmas savajai tėvynei teisingumo ir laisvės. Tik reikia pageidauti, kad visi lietuviai — ponai ir muzikai — kaip jie sutilpo Žinyne, ištektų ir realiaime gyvenime, stovėtų vienas greta kito, kaip broliai.

Julius Sula

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Leidimai — Pilna apdrauda

ZEMA KAINA

R. ŠERENAS

2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-6063

Jau atidaryta didelė vasarvietė (Summer Resort) ant Rock River upės kranto, prie Route 2, 5 mylios į pietus nuo Oregon City Hall. Geriausia važiuoti 64 keliu (tasa North Avenue).

CASTLE ROCK INN

Labai gera vieta pailsėti ir pasidžiaugti gamta. Daug namelių vasarotojams. Laiyeliai žuvautojams ir pasivažinėjimui.

MODERNISKAS RESTORANAS IR BARAS.

Įvairiausi Amerikos ir importuoti gėrimai.

Kiekvienam lietuviui verta pamatyti milžinišką Pilies kalną ir pasikalbėti su kalno savininkais.

TONY IR MARY SPAITIS.

PRADĖK TAUPYTI SIANDIEN-TURĖSI RYTOJ!

TAIGI PRADĖK TAUPYTI ŠIOJE LIETUVIŠKOJE STAIGOJE. Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N

4071 Archer Ave.

Tel.: LAfayette 3-8218

(į vakarus nuo California Avenue)

CHARLES ZEKAS, Secretary

OFICIO VALANDOS:

Pirmad., Antradi., Penktadi., ir Šeštadieni 9:00 ryto iki 4:30 val. po pietų
Trečiadieni uždaryta. Ketvirtadieni 9:00 ryto iki 8:00 val. vakare.

MOVING

APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS
IS TOLI IR ARTI
(Nauji dideli trukai - Naujausi kraustymo traukiai)
Ilgų metų patyrimas - Pigūs ir sažiningas patarnavimas
JUOZAS NAUJOKAITIS

2022 W. 69th Chicago 36, Ill. Tel. WAlbrook 5-9209

MOTERŲ IR VYRŲ DĖMESIUI

Pigių ir skoningų suknelių galite įsigyti Liusės suknelių krautuvėje, 3305 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill. Tel.: LA 3-2021. Didelis pasirinkimas. Be to, siunčiame žmonių atneštus ir pas mus supirktus siuntinius: maistą, vaistus, medžiagas, avalynę į Lietuvą ir kitur iš Anglijos ir Švedijos, kur medžiagos pusiau pigesnės, o vaistai kainuoja apie ketvirtadalį. Gavėjui nereikia nieko primokėti. Pav., 6 vyrišk. kostiumams medžiaga su persiuntimu kainuoja \$58.65. Pas mus sutaupysite laiką ir pinigų. —A. Kavaliauskas (Sk.)

LIETUVIŲ AUDITORIJOJE kiekvieną šeštadienį ir sekmadienį groja Lietuvių Auditorijos orkestras, muziko V. Jančio vadovaujamas. Jaunimas ir senimas kviečiami praleisti savaitgalio vakarus prie šokių muzikos.

3133-37 SO. HALSTED ST. VI 2-6172

A. TVERAS

Laikrodžiai ir Brangenybės

Pardavimas ir Taisymas

2646 WEST 69th STREET

Tel.: REpublic 7-1941

NAUJAS TEPALAS

ir tabletės teikia naujos vilties kęčiantiems nuo reumatizmo ir artrito.

The Star Pharmacal kompanijos, Chicago, chemikas pagamino naują tepalą ir tablečių. Ši nauja kombinacija, žinoma vardais AMERPOL RUB ir AMERPOL TABLET, pripažinta labiausiai efektyvia, malšinant skausmus, kuriuos paprastai sukelia reumatizmas ir artritas.

Ši nauja pasitvirtinusi kombinacija buvo išrasta paraudusiems, uždegimui turintiems sąnariams gydyti, patinimui sumažinti ir nutirpusių raumenų skausmui nuimti. Sintimi nuostabiai greit ir su nuostabiais rezultatais. Prašykite vaistinėse. 98c. tepalas, \$3.50 tabletės.

Ilgiausių metų, pone redaktoriau!

Brooklyne gyvena vienas lietuvis — man nei dėdė, nei artimas bičiulis — tačiau jį visada prisimenu, negaliu jo užmiršti. Savo gyvenime su juo buvau tik keletą kartų susitikęs, o vis dėlto nepaliauju jo ilgėtis... Žinau net tą mažutę valgyklėlę Brooklyne, priešais Dariaus ir Girėno aikštę, kur jis užbėga pavalgyti pietus.

Pirmą kartą jį sutikau Vilniuje, Kario redakcijoje. Redakcijas tada įsivaizduodavau kaip kokias "krepastis", lyg iš akmenų suristus kalnus, kur gyvena pikti, keliomis galvomis žmonės. Pats redaktorius, man rodėsi, sėdi blizgančioje oloje, tarytum kokioje oazėje, kur šlama pavėsingos palmės, kur gražios merginos nusirenčia maudytis.

Stasys Butkus. Aš žiūriu į šitą žmogų, į jo lūpas, kurios prisipildė malonios šypsenos, nelyginant liepsningo rožių žydėjimo. Tačiau laikaisi atsargiai, bijau, kad negriebtų už akių... Keista, redaktorius, toks puikus vyras, o aš jį įsivaizdavau didele, kampuota galva, labai aštriais nagais...

— Taigi, pone Redaktoriau, kodėl anas rašinys toks "kruvinas", kaip užmuštas kareivis? — paklausiau.

St. Butkus vėl šypsosi, atsėda, pakelia plunksną. Man rodosi, kad jis užsimoja platų, prakeiktai aštriais ašmenimis dalgį; trupučiuką atsitraukiu, dairausi durų, bijau, kad nepatrauktų per kaklą...

— Kareiviukas rašo apie mūšius prie Ilmenio, turinys įdomus, bet pats darbas labai silpnas. Turiu jį ištisai perrašyti. Kitas reikalas tamstos rašiniai. Kaip senai bendradarbiaujate spaudoje?

Mano rašiniai... po šimts pyptkių, negali būti, gal redaktorius traukia per dantį. Ir vėl klausiu:

— Pone Redaktoriau, kaip mano darbeliai ar galiu kada nors prasimušt į rašytojus? — tokį norą aš nešiojau pačioje durnoje jaunystėje.

— Į rašytojus, kaip čia pasakius... Tamsta rašote labai puikiai, mažai tereikia taisyti: nubraukiu tik pradžia, pabaigą, kartais išmetu ir vidurį. Nepadėk plunksnos, daug skaityk!

Nagi, po velnių, kas čia darosi, kažkoks džiaugsmingas prakaitas išpila kaktą, varva smilkiniais, čiuožia veidu, užkiša kosere. Pats savimi netikiu, lyg prarandu svorį. Rodos, iš to džiaugsmo, trenksiu pečiais į sieną, su visu langu išnersiu į kiemą ir plasnosiu, plasnosiu viršum miesto, viršum senojo Vilniaus. Pakilsiu taip aukštai iš kur Gedimino sapnas visu grožiu, visa istorine praeitimi, sraunia Vilija teką, žaliais Paneriais atsiskleidžia.

— O ir Vyt. Raulinaitis, — nudžiugo St. Butkus, — redakcijos dailininkas ir Kario

administratorius. — Pasisodink kokiai minutėlei mūsų bendradarbi, tokių nedaug turime.

Na, jau dabar, pradės pašyti... Ko gera, dar numozos nosį besikrapštant, o tada jau bus kaput, privers geruoju nusiskandinti arba padarys taip, kad merginos dums į šalį, kaip pabaidytos ožkos. Na, ir redaktorius, galų gale dar išlydės į kiemą ir supyškins... Ledokėlis čia mane užvijo, galvojan.

— Dabar užsuksim pas kpt. Urboną, vyr. Kario redaktorių, jam bus įdomu tamstą pamatyti, — šypsojosi St. Butkus, užpešdamas papirosėlio dūmą.

Vyr. Kario redaktorius dirbo atskirame kambaryje. Jį radome prie rašomojo stalo, ant kurio gulėjo keletas eilėraščių.

— Bravo! Puikiai rašai! Daugiau feljetonų...

Nagi, po paraliais, ar aš nedagirdžiu ar man kukuoja galvoje. Tur būt, kukuoja. Negi aš galiu rašyti, nesamone. Noriu Butkų atsiveikinti ir bėgti ne tik iš redakcijos, bet ir iš miesto.

— Pabūkite, nesiskubinkite, — kalba Butkus, laikydamas man už alkūnės, — pačiam dar priklauso apie tūkstantis markių honoraro. Laurinaitis greitai atskaitys, jo pirštai labai minkšūs.

— Dar pora minučių, — įsiterpia Cezaris Surdokas, — turiu pačiam glėbį gerų knygų, paimkite.

Atsisveikinu Stasį Butkų, palieku Kario redakciją ir iš Jėzuitų gatvės pasuku link Pilies kalno. Žaviu, sielą kutešančiu reginiu, plačiais žalumų plotais, smiliais bažnyčių bokštais, triukšmingomis gatvėmis, užiančiu gyvenimu, atsivožia senasis Vilnius. Pirmą kartą žvelgiu į šį miestą skendintį kažkokiam melsvame oro virpėjime, karštoje vasaros giedroje. Apačioje, pro medžių šakas, tarytum padangė švysčiodama žaibais, plaukia Neris.

Valandėlę dar stoviniuoju, dairausi. Kiekvienas kampeilis tau, rodos, moja, lyg šaukia: "O Vilniaus nepamiršk, lietuvi!"

Traukinys rieda į Rytus, atsargiai, pamažėli, kad neužsirioglintų ant minos. Tolydžio vis dar atsigrįžtu Vilniaus pusėn, tarsi girdžiu Stasį Butkų tartant: "Nepadėk plunksnos, rašyk!" Netoli Oršos dega prekinis traukinys, liepsnoja vagonai net pasragsėdami. Ant neštuvų guli nukautas geležinkelietis. Į jo galvos kruviną kaušą kareivis atrėmęs veidrodėlį skutasi barzdą. Kažkur girdėti artilerijos trenksmas, dunda pasiutusiai, kaip perkūnas. Reikia išlipti, nieko nepadarysi.

Po kurio laiko, tur būt, prie

Naujas M. Katiliškio

romanas

Marius Katiliškis jau atidavė knygų leidyklai *Terra* savo naujausiąjį romaną "Išklydusiems saulėtekio". Šioje didžiulės apimties (virš 500 psl.) knygoje vaizduojama netolima praeitis — 1944-1945 m., kada lūžtant vokiečių frontams Vakarų Lietuva ir vėliau Rytprūsiai užplūdo besitraukiančiais į Vakarus ir tuo pačiu — juo toliau nuo bolševikų lietuviams, suskubusiems atsipulėti nuo savo namų ir nuo savo sodybų. Šiame gaisrų, panikoje besiblaškančių žmonių ir nesibaigiančių pabėgėlių kolonų keliuose fone autorius pasakoja apie mūsų vyrus, per žemaičių pulkus ir vėliau per apkasų kasimo komandas pamažu besistumiančius į Vakarus, visur ujamus, niekinamus, dvasinamus badu, suskurdusius, sušalusius, nuplyšusius, užėstus nevilties ir utėlių, kad tik toliau nuo bolševikų ir vis neatsiplėšiančius nuo pirmųjų fronto linijų ir nuo bolševikinių tankų pabūklų nasrų. Tai autentiški paties autoriaus išgyvenimai, pervilkti į beletristinį rūbą ir pavaizduoti stublinančiu tikrumu, autoriui taip charakteringu pastabumu ir žodžio gaivališkumu.

Romanas turi 25 perskyrimus, kurių būdingesnieji pavadinimai, atitinkantys veikėjų išgyvenimus ir praeitis vietas, toki: Pavasaris sugrįš; Vaisingas ežeras; Ir vaisinga šeiminkė; Linijos; Kaimas žemaitijoje; Seda; Šv. Antanas; Elch Niederung; Čiobreliais kvepia marškiniai; Danguš, kaip užsimiršime; Herkaus Manto pievomis; Bažnytinis vynas; Juodos tavo akys, Sulamita; Paskutinė cigaretė; Gott mit uns; Hexegrund; Nukryžiuotas medis; Theodor Storm. Knyga spausdinama M. Morkūno spaustuvėje ir išeis dar šių metų spalio mėnesį.

Dniepro, srėbdamas karišką viralą, žiūriu žiūriu... o gi Karyje parašyta: "Žymiausias"... Už ausies užkišta povo plunksna, ilga iš pačios paukščio uodegos. Tupiu puslapyje išdidžiai, bemaž šventojo veidu, kaip koks general gubernatorius. Ir padaryk tu man iš muzikėlio šitokią asabą, kad juos kur bala.

Stasys Butkus, atvirai kalbant, mane visur kaišiojo, tempė, sakyčiau, net abejomis rankomis stūmė į spaudą.

Ilgiausių metų, pone Redaktoriau! Tegu Tavo kūrybinis žodis, tegu tavoji, tėvynę pamilusi širdis plazda dar daug metų, kaip kadaise anoji vėliava, kurią Tu pirmas iškėlėi Gedimino kalne.

Julius Sula

REMKITE TUOS BIZNIERNUS
KURIE GARSINASI
"NAUJENOSE"

MOKSLO ŽINIOS

Vargiai gyvi skraidysim erdvėse

Washingtonie viešai paskelbtos Amerikos satelitų "Explorer I" ir "Explorer III" persiųstos informacijos, kad maždaug 600 mylių aukštybėse prasideda paslaptingas nepaprastai galingos radiacijos sluoksnis ar juosta, kad ta radiacija yra tūkstantį kartų stipresnė, kaip mokslininkai ligi šiol tikėjo ir kad tas sluoksnis ar juosta siekia daugiau kaip 1,000 mylių tolyn į erdves. Ta radiacija yra tokia intensyvi, kad erdvių keleiviai per 1½ val. suimtų į save visos savaitės pakeliamą radiacijos kiekį, ir kad žmogus negalėtų išbūti erdvėje gyvas ilgiau kaip 5 val., jei jis nebūtų apsaugotas švino kiautu tokio storumo, per kurį nepraeitų X radiacijos spinduliai.

Dr. James Van Allen, išvystęs abiem satelitams kosminių spindulių matavimo prietaisus, pareiškė, kad už 600 mylių ir aukščiau satelitai netikėtai susidūrė su tokia radiacija, kuri buvo "1,000 kartų tankesnė, nei buvo galima priskirti kosminiams spinduliams". Ta radiacija pasidarė tiek intensyvi, kad kartais "užkimšo" Geigerio skaitiklius ir tie visiškai nebegalėjo radiacijos matuoti. Be to, satelitai pranešė tokius faktus:

1. Erdvė kelių šimtų mylių aukštumoj buvo kelis kartus tirštesnė, nei buvo iki šiol manoma. Atmosfera 230 mylių aukštumoj yra 14 kartų tirštesnė, kaip buvo spėjama prieš satelitus paleidžiant;

2. 625 mylių aukštumoj yra dar daugiau atmosferos;

3. Kosminės dulkės arba mikrometeoritai nėra tiek tiršti, kad sudarytų per didelius pavojus erdvių laivui. "Explorer I" buvo 7 kartus "persautas" mikrometeoritų, bet nebuvo sugadintas.

4. Satelitai parodė, kad galima pastatyti erdvių laivus, kuriuose būtų išlaikyta žmonėms įmanoma pakelti temperatūra.

5. Kosminiai spinduliai nėra toks didelis biologinis pavojus, bet ta naujoji radiacija verčia susirūpinti, — pasakė Dr. Allan. Nuo jų vidutiniškai apsaugoti reiktų kiekvienam žmogui 100 svarų švino pagaminti 1 milimetro storumo kiautui.

PETRO ŠIRVOKO NUOTYKIAI

Vienas aukšta mokslo lankęs žmogus, Bostono sieloganis, atsiuntė Petriui Širvokui laišką, patardamas jam susipažinti su Betinos Baxter stebuklais. Šis štukorius, matyt, nežino, kad Petras Širvokas savo knygoje yra aprašęs daugiau stebuklų ir su juo nutikusių įvairiausių nuotykių, negu bet kurios panos knygoje galėtų būti suminėta. Švaisto knyga apie Petro Širvoko stebuklus ir nuotykius bus pasiųsta, kai du doleriai ateis tokiu adresu: NAUJENOS, 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois.

Darbo, namo, buto reikia --

Viską tik "Naujienos" reikia.